

AXENCIA GALEGA
DE DESENVOLVEMENTO
RURAL

Fondo Europeo Agrícola
de Desenvolvemento Rural:
Europa inviste no rural

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, PESCA
Y ALIMENTACIÓN

PROXECTO DE ORDENACIÓN PRODUTIVA PARA A POSTA EN VALOR DE TERREOS: ALDEA MODELO DE CARZOÁ [TERMO MUNICIPAL DE CUALEDRO]

AXENCIA GALEGA DE DESENVOLVEMENTO RURAL
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
Lugar da Barcia 56, Lاراño
15897 Santiago de Compostela
T. + 34 981 547 354
infoagader@xunta.gal
agader.xunta.gal

MARZO 2023

INDICE

1. ANTECEDENTES.....	5
2. AXENTES PARTICIPANTES	7
3. DESCRICIÓN E LOCALIZACIÓN DO ÁMBITO.....	8
4. XUSTIFICACIÓN DA ELECCIÓN COMO ALDEA MODELO	11
4.1. OPORTUNIDADES IDENTIFICADAS PARA A POSTA EN PRODUCCIÓN	11
4.2. DIFICULTADES PARA A POSTA EN PRODUCCIÓN	11
5. CARACTERIZACIÓN SOCIOECONÓMICA.....	13
5.1. POBOACIÓN.....	13
5.2. ACTIVIDADE ECONÓMICA LOCAL.....	16
5.3. ANÁLISE SOCIOECONÓMICA	16
6. CARACTERIZACIÓN CLIMÁTICA	18
7. ANÁLISE DA ZONA DE ACTUACIÓN.....	24
7.1. ANÁLISE SIMPLIFICADA.....	24
7.2. MAPA FORESTAL	27
7.3. MAPA DE CULTIVOS E APROVEITAMENTOS.....	28
7.4. CLASIFICACIÓN URBANÍSTICA DOS TERREOS.....	29
7.5. CAPACIDADE PRODUTIVA DOS TERREOS.....	31
7.6. CARACTERIZACIÓN FÍSICA DOS TERREOS	35
7.7. CARACTERIZACIÓN DA PROPIEDAD DOS TERREOS	38
7.8. ANÁLISE HISTÓRICA.....	41
7.9. ESTADO ACTUAL	46
7.10. CARACTERIZACIÓN VISUAL DA SITUACIÓN ACTUAL	48
8. CARACTERIZACIÓN DA PROTECCIÓN PATRIMONIAL	50
9. CARACTERIZACIÓN DA PROTECCIÓN HIDROGRÁFICA	53
10. CARACTERIZACIÓN INFRAESTRUCTURAS	54
11. ORDENACIÓN PRODUTIVA DOS TERREOS	55
11.1. CARACTERIZACIÓN DOS TIPOS DE CULTIVO ANALIZADOS	55
12. SISTEMA DE XESTIÓN DE TERRAS	60
12.1. PARCELAS OBXECTO DE ACTUACIÓN.....	60
12.2. PREZO MÍNIMO DE ARRENDAMENTO	60
12.3. DURACIÓN DO ARRENDAMENTO	61
13. OBRAS E INFRAESTRUCTURAS NECESARIAS PARA A POSTA EN PRODUCCIÓN DAS ACTIVIDADES A DESENVOLVER NA ALDEA MODELO	62
14. CRITERIOS DE VALORACIÓN DAS PROPOSTAS NO SUPOSTO DE CONCORRENCIA DE VARIAS SOLICITUDES DE PARTICIPACIÓN NO PROXECTO	63

ÍNDICE IMAXES

Imaxe 1: Localización da Comarca de Verín.....	8
Imaxe 2: Localización da AM de Carzoá no concello de Cualedro.....	9
Imaxe 3: Perímetro da AM de Carzoá.	9
Imaxe 4: Perímetro da AM de Carzoá sobre ortofoto de máxima actualidade.....	10
Imaxe 5: Vista xeral do núcleo de Carzoá logo do lume do ano 2020.	12
Imaxe 6: Termos municipais segundo número de habitantes. 1900.....	13
Imaxe 7: Termos municipais segundo número de habitantes. 2007.....	13

Imaxe 8: Temperaturas medias anuais (°C).	18
Imaxe 9: Caracterización climática. Mapa das variantes climáticas en Galicia.....	20
Imaxe 10: Clasificación climática segundo Köppen.....	22
Imaxe 11: Subrexións fitoclimáticas Allué. <i>Fonte: Bioclimatología de Galicia. Fundación Pedro Barrié de la Maza</i>	23
Imaxe 12: Afeccións Patrimonio Cultural.....	25
Imaxe 13: Afección Policía de canles.	25
Imaxe 14: Afección por infraestruturas, estradas.....	26
Imaxe 15: Afección liña eléctrica.....	26
Imaxe 16: Afección áreas incendiadas 2010-2020.	27
Imaxe 17: Tipos estruturais. MFE.....	28
Imaxe 18: Perímetro do proxecto sobre Mapa de Cultivos e Aproveitamentos.....	29
Imaxe 19: Lenda do mapa do mapa de cultivos e aproveitamentos.....	29
Imaxe 20: Perímetro AM Carzoá sobre PXOM de Cualedro.	30
Imaxe 21: Clasificación das terras na zona de actuación no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.	32
Imaxe 22: Mapa de usos potenciais da terra de Galicia.....	34
Imaxe 23: Distribución de pendentes na zona de actuación.....	35
Imaxe 24: Distribución de altitudes no perímetro do proxecto.	36
Imaxe 25: Distribución das orientacións no perímetro do proxecto.	36
Imaxe 26: Distribución do tamaño das parcelas no perímetro do proxecto.	38
Imaxe 27: Distribución do número de titulares por parcela no perímetro do proxecto.	39
Imaxe 28: Superficie de Monte Veciñal en Man Común segundo PBA.	40
Imaxe 29: Parcelas propiedade do MVMC de Carzoá tras o proceso de concentración parcelaria na zona.....	41
Imaxe 30: Imaxe histórica. Voo americano (1956-57).	42
Imaxe 31: Imaxe histórica. PNOA 2003.	42
Imaxe 32: Imaxe histórica. PNOA 2006-2007.	43
Imaxe 33: Imaxe histórica. PNOA 2009.....	43
Imaxe 34: Imaxe histórica. PNOA 2011.....	44
Imaxe 35: Imaxe histórica. PNOA 2014.	44
Imaxe 36: Imaxe histórica. PNOA 2017.	45
Imaxe 37: Imaxe histórica. PNOA 2020.....	45
Imaxe 38: Usos segundo SIXPAC.	46
Imaxe 39: Estado actual da zona do perímetro segundo datos do traballo de campo.	47
Imaxe 40: Elementos patrimoniais a protexer.....	52
Imaxe 41: Zonas afección hidrográfica.	53
Imaxe 42: Zonas de afección por infraestruturas.	54
Imaxe 43: Actividade principal.....	56
Imaxe 44: Actividade secundaria.	59

ÍNDICE TÁBOAS

Táboa 1: Evolución da poboación por termo municipais máis poboados. Ourense 1900-2007. <i>Fonte INE, padrón 2007</i>	13
Táboa 2: Termos municipais que gañaron máis poboación. 1900-2001 e 2001-2007. <i>Fonte IGE, padrón 2007</i>	14
Táboa 3: Evolución da poboación no concello de Cualedro. <i>Fonte IGE</i>	14
Táboa 4: Datos de poboación do concello de Cualedro por parroquia (Censo de poboación e vivendas. Ano 2001). <i>Fonte IGE</i>	15

Táboa 5: Datos de poboación ocupada por sectores concello de Cualedro por parroquia (Censo de poboación e vivendas. Ano 2001). <i>Fonte IGE</i>	16
Táboa 6: Caracterización climática de Cualedro. <i>Fonte meteogalicia.gal</i>	18
Táboa 7: Precipitación máxima diaria (mm) por período de retorno T (anos).....	19
Táboa 8: Extracto da táboa de etapas de regresión e bioindicadores.	21
Táboa 9: Clasificación climática segundo Papadakis.	22
Táboa 10: Distribución dos usos segundo o MFE.	28
Táboa 11: Distribución dos usos segundo o mapa de cultivos e aproveitamentos.	29
Táboa 12: Calidades estruturais da terra no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.....	31
Táboa 13: Clasificación do réxime hídrico no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.	33
Táboa 14: Clasificación da dispoñibilidade de nutrientes no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.	33
Táboa 15: Criterios de conversión do Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia á reclasificación en terras con tres usos potenciais de produción agrícola....	34
Táboa 16: Distribución de pendentes na zona de actuación.	35
Táboa 17: Distribución de orientacións na zona de actuación.....	36
Táboa 18: Resume de valores medios para a caracterización de terreos na zona de actuación.....	37
Táboa 19: Relación parcelas propiedade de MVMC.	40
Táboa 20: Clasificación da superficie segundo usos SIXPAC.....	47
Táboa 21: Distribución da superficie por estado actual.	47
Táboa 22: Análise das necesidades dos cultivos.	58
Táboa 23: Prezos de referencia do Banco de Terras de Galicia.	60

ÍNDICE GRÁFICOS

Gráfico 1: Evolución da poboación no concello de Cualedro. <i>Fonte IGE elaboración propia</i>	14
Gráfico 2: Distribución da poboación no concello de Cualedro por idades. <i>Fonte IGE elaboración propia</i>	15
Gráfico 3: Caracterización climática de Cualedro. <i>Fonte meteogalicia.gal</i>	19

ANEXOS

ANEXO I. RELACIÓN DE PARCELAS

(Parcelas incluídas no perímetro, parcelas excluídas e as súas causas de exclusión, así como a relación das parcelas das que non foi posible localizar ás súas persoas titulares, o parcelario interior, xunto coa aptitude ou aptitudes produtivas de cada parcela).

ANEXO II. CARPETA FICHA DO MVMC DE CARZOÁ

ANEXO III. FICHAS ELEMENTOS PATRIMONIAIS A PROTEXER

PLANOS

1. ANTECEDENTES

O abandono de terras agrarias constitúe un fenómeno de importancia crecente na estrutura agraria de Galicia. Segundo diversos autores, a superficie de terras en abandono acada cifras xa semellantes á de terras en cultivo, e o incremento dos abandonos resulta superior ás 50.000 Ha nos últimos 15 anos. Moitas desas terras en situación de abandono presentan boas ou moi boas condicións agronómicas para o cultivo.

Unha derivada desta situación, que a ninguén se lle escapa, é a relación destas condicións de abandono coas dificultades na loita contra os lumes. E resulta paradoxal a coexistencia deste volume de terras de cultivo en abandono coa crecente necesidade das explotacións de acadar incrementos na súa base territorial.

Conscientes deste problema, o Goberno de Galicia está disposto a arbitrar medidas para loitar contra o abandono das terras agrarias e, na medida do posible, reverter a situación, achegando novas terras de cultivo ás explotacións para reducir a dependencia de fontes de recursos de orixe exterior.

Nacen polo tanto os instrumentos de recuperación e mobilización de terras agrarias ao abeiro do disposto nos artigos 47 bis e 47 ter da *Lei 6/2011, do 13 de outubro, de mobilidade de terras* entre os que se atopa o programa de aldeas modelo. Este programa defínese como aquel instrumento voluntario de recuperación de terras mediante a realización de actuacións integradas para a recuperación de capacidade agronómica das terras circundantes a núcleos de poboación e asentamentos poboacionais situados no territorio rural galego co fin de promover actividade económica ligada ao sector primario ao mesmo tempo que reduce o risco de incendios forestais.

O concepto de aldea modelo xorde do convenio firmado entre a Consellería do Medio Rural, a Fegamp e a empresa pública SEAGA para a limpeza das franxas de seguridade das aldeas de Galicia. Son aquelas aldeas nas que se implanta o sistema público de limpeza das franxas sempre que haxa o compromiso dos propietarios da implantación de actividade agro gandeira nestas franxas.

Este convenio, firmado en agosto do ano 2018, ten como obxecto principal a implantación dun sistema público de limpeza das faixas, no que a limpeza se leva a cabo pola empresa pública SEAGA.

Coa aprobación da Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación da terra agraria de Galicia; desenvólvense os procedementos de mobilización da terra agroforestal, previamente recollidos nalgunhas das disposicións da Lei 6/2011, do 13 de outubro, de mobilidade de terras, que quedou derogada coa entrada en vigor desta lei.

No que se refire aos instrumentos para a mobilización de terras, a lei reforza o papel do Banco de Terras como instrumento público de intermediación na mobilización da terra agraria, reducindo así trámites administrativos, impulsando a súa axilización e converténdoo na figura fundamental para o desenvolvemento dos novos instrumentos de recuperación da terra agraria; establecendo dentro das súas competencias a de deseñar, programar e executar as medidas de recuperación e, en xeral, da xestión da terra agroforestal de Galicia a través dos instrumentos previstos na presente lei para tal fin.

Unha aldea modelo é un instrumento voluntario de recuperación de terras mediante a realización de actuacións integradas para a recuperación da capacidade agronómica das terras circundantes a núcleos de poboación e asentamentos poboacionais situados no territorio rural galego, co fin de promover actividade económica ligada ao sector primario ao tempo que reducir o risco de incendios forestais.

As actuacións poderán abranguer todo ou parte do núcleo rural da aldea co obxecto da súa rehabilitación e recuperación arquitectónica e urbanística, con fins residenciais, de interese turístico, de transformación ambiental ou outros análogos que propicien a recuperación demográfica e a mellora da calidade de vida da súa poboación. O procedemento é aberto, require do compromiso das persoas propietarias pero tamén da implicación das alcaldías. O proceso iníciase cunha solicitude por parte do Concello, que debe de contar cun perímetro definido nas inmediacións da aldea en cuestión, abarcando unhas determinadas parcelas cuxos titulares apoiem a iniciativa. Estes titulares deben sumar polo menos o 70% da superficie total involucrada, presentando esta superficie un estado de abandono ou infrautilización de, como mínimo, o 50%. O compromiso que terán que asumir as persoas propietarias é o de cesión ou arrendamento para actividade agro-gandeira durante un período mínimo de cinco anos (debido a que o inicio da recollida das declaracións de adhesión comezou ao abeiro da *lei 6/2011, do 13 de outubro, de mobilidade de terras de Galicia*). Unha vez presentada a solicitude, e logo de recibir un informe técnico favorable por parte do órgano xestor do Banco de Terras de Galicia, será o Consello Reitor da Agader quen declare a Aldea Modelo, a proposta da persoa titular da dirección xeral da Agader, que a continuación será declarada de utilidade pública e interese social dende a Consellería do Medio Rural.

A Aldea Modelo de Carzoá declarouse por acordo do Consello de Dirección da Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (Agader) o 21 de xaneiro de 2022, CVE 7Ju1SVBL43.

Mediante o Decreto 92/2022, de 19 de maio, declarouse de utilidade pública e interese social a aldea modelo de Carzoá, no termo municipal de Cualedro (Ourense) [DOG núm. 108, do 7 de xuño de 2022].

Na declaración de utilidade pública e interese social da Aldea Modelo, autorízase á Axencia Galega de Desenvolvemento Rural para a redacción do proxecto de ordenación produtiva da forma establecida no artigo 113 da Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación da terra agraria de Galicia.

O presente documento, constitúe o Proxecto de Ordenación Produtiva no cal se delimitan os usos produtivos máis idóneos para a explotación das parcelas incluídas na Aldea Modelo, o período mínimo de arrendamento das parcelas, as parcelas adheridas ao proxecto, os cultivos ou aproveitamentos que mellor se adapten á superficie afectada, así como toda aquela información que sexa precisa para a posta en valor dos terreos.

2. AXENTES PARTICIPANTES

A Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (Agader), con CIF Q-1500273F, creouse pola disposición adicional sexta da *Lei 5/2000, do 28 de decembro, de medidas fiscais e de réxime orzamentario e administrativo* (DOG núm. 251, do 29 de decembro).

O artigo 6 da *Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación da terra agraria de Galicia*, dispón que é a axencia pública autonómica, de conformidade coa *Lei 16/2010, do 17 de decembro, de organización e funcionamento da Administración xeral e do sector público autonómico de Galicia*, coa consideración de medio propio e servizo técnico da Comunidade Autónoma de Galicia, que actúa como instrumento básico na promoción e coordinación do desenvolvemento do territorio rural galego, co obxectivo de mellorar as condicións de vida dos seus habitantes e de evitar o seu despoboamento a través, entre outras, das medidas de recuperación da terra agroforestal de Galicia reguladas na *Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación da terra agraria de Galicia*.

De conformidade co *artigo 8 da Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación da terra agraria de Galicia*, adscrita á consellaría competente en materia de medio rural, ten personalidade xurídica e patrimonio propios, goza de autonomía administrativa e económica e posúe plena capacidade de obrar, tanto no campo do dereito público como no do dereito privado, para o cumprimento dos seus fins e con suxeición á normativa correspondente. O réxime xurídico interno da Axencia regúlase polo dereito administrativo e o seu réxime xurídico externo rexerase polo dereito privado, agás cando se exerzan potestades administrativas, caso en que se rexerá polo dereito público. Gozará do tratamento fiscal aplicable á Comunidade Autónoma de Galicia.

3. DESCRICIÓN E LOCALIZACIÓN DO ÁMBITO

O termo municipal de Cualedro atópase enmarcado dentro da comarca de Verín, situado ao sur da provincia de Galicia.

É unha comarca situada ao sueste da provincia de Ourense, a beira do río Támega sendo fronteiriza con Portugal. Fórmana os municipios de Castrelo do Val, Cualedro, Laza, Monterrei, Oímbra, Riós, Verín e Vilardevós. O municipio de Laza é o que atopamos máis ao norte da comarca, ao sueste deste municipio atopamos Castrelo do Val. Ao sueste da comarca sitúase Riós con Vilardevós ao sur. Verín está localizado ao sur da comarca e os municipios de Oímbra, Monterrei e Cualedro son os que forman a parte oeste da zona.

Imaxe 1: Localización da Comarca de Verín.

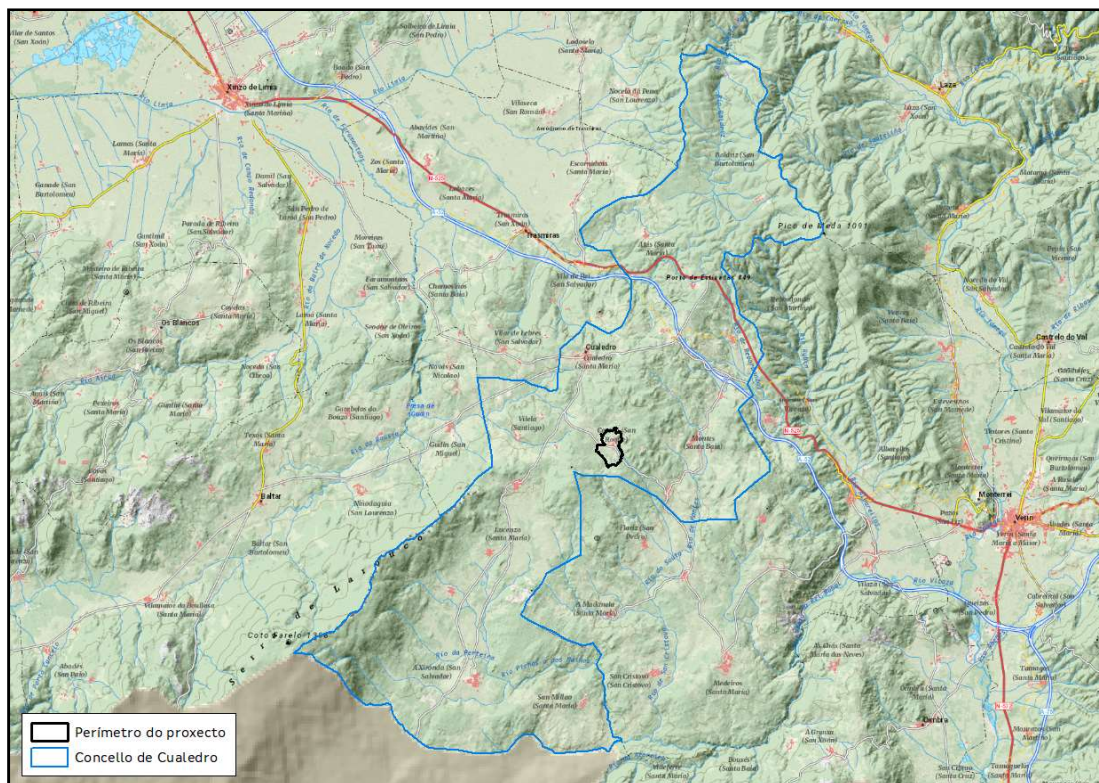
O concello de Cualedro limita ao oeste cos termos municipais de Sarreaus, Trasmiras, Xinzo de Limia e Baltar, ao sur con Portugal, ao leste con Monterrei e Laza e ao norte con Laza.

O termo municipal está conformado por 10 parroquias: Atás (Santa María), Baldriz (San Bartolomeu), Carzoá (San Roque), Cualedro (Santa María), A Xironda (San Salvador), Lucenza (Santa María), Montes (Santa Baia), Rebordondo (San Martiño), San Millao (Santa María) e Vilela (Santiago).

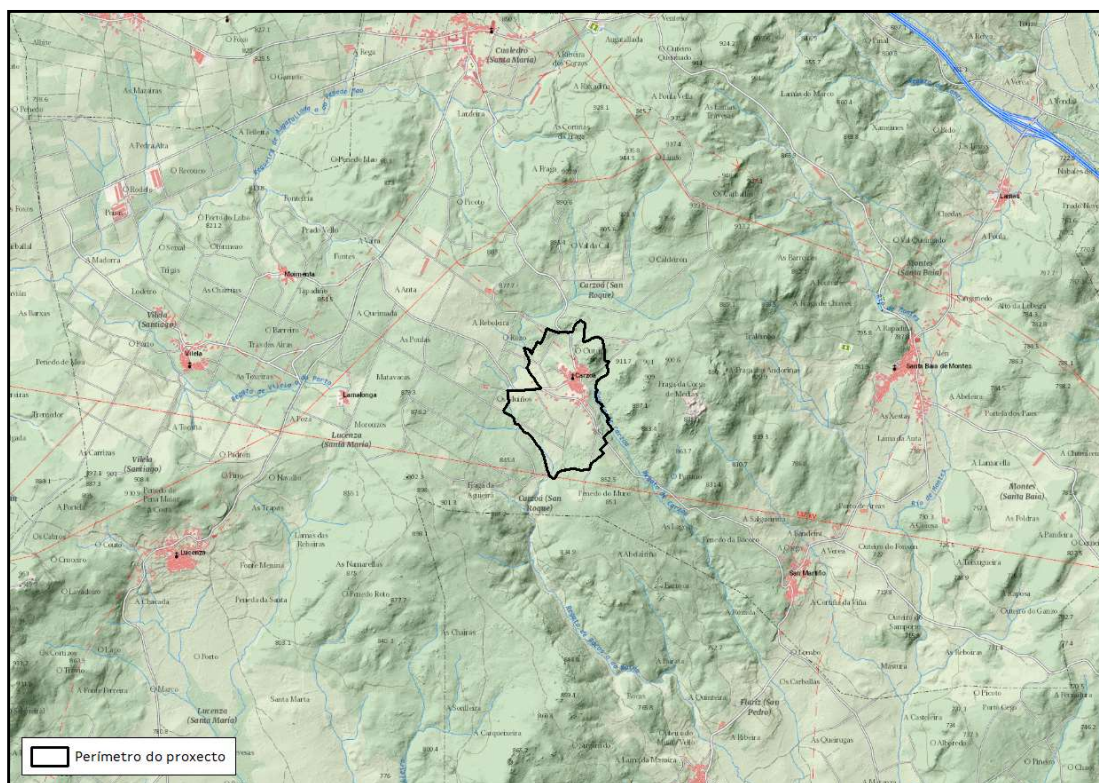
O concello ten unha superficie de 117,5 km², cunha cota media do terreo que se sitúa en torno aos 843 m.s.n.m, caracterizado por atoparse situado nunha meseta elevada sobre os terreos que o rodean.

A parroquia de Carzoá, dentro do concello de Cualedro, acolle o perímetro da Aldea Modelo de Carzoá localizándose no centro do concello.

Imaxe 2: Localización da AM de Carzoá no concello de Cualedro.

Imaxe 3: Perímetro da AM de Carzoá.

Imaxe 4: Perímetro da AM de Carzoá sobre ortofoto de máxima actualidade.

4. XUSTIFICACIÓN DA ELECCIÓN COMO ALDEA MODELO

O lugar de Carzoá, selecciónase como aldea modelo polas seguintes características:

1. Entidade menor de poboación con alto índice de abandono de terreos.
2. Baixa densidade de poboación e cunha media de idade avanzada.
3. Terreos con alto risco de lume forestal, moi afectados nos últimos anos por incendios forestais de alta intensidade, con risco para a poboación. Cualedro é un concello clasificado como zona de alto risco de incendio (ZAR).
4. Terreos con alto potencial agroforestal e alta demanda de terreos para explotacións da contorna.
5. Zonas con alto valor patrimonial e medioambiental a protexer.
6. Linda co proxecto de mobilidade de Cualedro.

4.1. OPORTUNIDADES IDENTIFICADAS PARA A POSTA EN PRODUCCIÓN

Na visita realizada a campo identifícanse as seguintes oportunidades:

1. Alta colaboración por parte da administración local e da veciñanza.
2. Na zona de actuación do Proxecto de Mobilidade de Terras de Cualedro.
3. Interese en ampliación de superficie útil por parte de varias explotacións agrogandeiras da contorna.
4. Zona incluída nas Indicacións Xeográficas Protexidas do Pemento de Oímbra, da Pataca subzona da Limia e da castaña de Galicia.
5. Zonas de alto valor ecolóxico, moi danadas nos últimos anos por incendios forestais de alta intensidade.

4.2. DIFICULTADES PARA A POSTA EN PRODUCCIÓN

Na visita realizada a campo identifícanse as seguintes dificultades/debilidades:

1. Alto grao de fragmentación da propiedade nunha zona do perímetro proposto, por exclusión de concentración parcelaria. Falta de vías de comunicación interiores para dar bo acceso aos predios.
2. Zona dentro da área de influencia da "Cidá", castro emprazado no cume dun outeiro rochoso cunha cota de altitude de 904 m. Presenta planta ovalada defendido por condicións naturais favorables e murallas que configuran as distintas terrazas habitacionais. Na croa aprécianse varios orificios circulares para o apoio de postes.
3. Aldea con pouca poboación, e pouco aproveitamento dos terreos próximos ás vivendas. Con alto grao de abandono das edificacións.
4. Ampla superficie poboada por xestas de gran tamaño, que arderon no último lume forestal que chegou a afectar a varias vivendas da aldea.

Imaxe 5: Vista xeral do núcleo de Carzoá logo do lume do ano 2020.

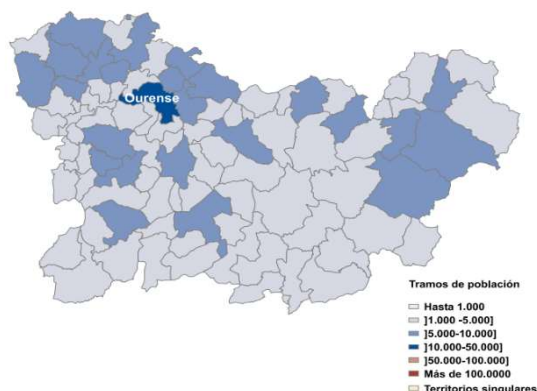

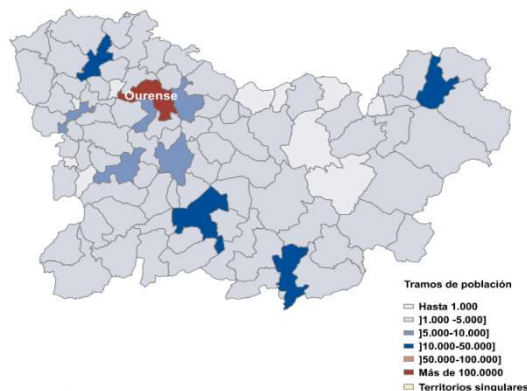
5. CARACTERIZACIÓN SOCIOECONÓMICA

5.1. POBOACIÓN

A concentración da poboación sobre o territorio no século XX é un feito xeneralizado a nivel nacional e autonómico, no caso da provincia de Ourense tamén é observable, tal e como se observa nas figuras seguintes:

Imaxe 6. Termos municipais segundo número de habitantes. 1900

Imaxe 7. Termos municipais segundo número de habitantes. 2007

Fonte IGE, padrón 2007

A imaxe de 2007 mostra o clareado de moitos territorios asociados a diminución do volume de poboación, e en paralelo o escurecemento duns poucos entre os que se atopa a capital. No cadro seguinte obsérvase como a poboación se foi concentrando nun número limitado de termos municipais nos últimos anos, no que no ano 2007 o 56,60% da poboación provincial se concentraba nos dez termos municipais máis poboados.

1900				2007			
Nº	Municipio	Nº habs.	% total Ourense	Nº	Municipio	Nº habs.	% total Ourense
1	Ourense	21.198	5,1	1	Ourense	107.186	31,8
2	Allariz	9.195	2,2	2	Verín	13.991	4,2
3	Nogueira de Ramuín	8.763	2,1	3	Barco de Valdeorras (O)	13.943	4,1
4	Celanova	8.748	2,1	4	Carballiño (O)	13.838	4,1
5	Carballiño (O)	8.445	2,0	5	Xinzo de Limia	10.022	3,0
6	Viana do Bolo	8.326	2,0	6	Barbadás	8.685	2,6
7	Boborás	7.553	1,8	7	Celanova	6.104	1,8
8	Xinzo de Limia	7.526	1,8	8	Pereiro de Aguiar (O)	5.934	1,8
9	Cartelle	7.439	1,8	9	Allariz	5.506	1,6
10	Veiga (A)	7.251	1,7	10	Ribadavia	5.390	1,6
Total máis poboados		94.444	22,5	Total máis poboados		190.599	56,6

Táboa 1: Evolución da poboación por termo municipais máis poboados. Ourense 1900-2007. Fonte INE, padrón 2007.

1900-2001				2001'-2007			
Nº	Municipio²	Variación Nº habitantes	Total Ourense = 100	Nº	Municipio²	Variación Nº habitantes	Total Ourense = 100
1	Ourense	86.312	-106,3	1	Barbadás	1.917	-126,1
2	Verín	7.941	-9,8	2	Carballiño (O)	1.317	-86,6
3	Barco de Valdeorras (O)	7.592	-9,3	3	Verín	1.074	-70,7
4	Carballiño (O)	4.076	-5,0	4	Barco de Valdeorras (O)	984	-64,7
5	Barbadás	2.769	-3,4	5	Pereiro de Aguiar (O)	642	-42,2
6	Rúa (A)	2.611	-3,2	6	Xinzo de Limia	503	-33,1
7	Xinzo de Limia	1.993	-2,5	7	San Cibrao das Viñas	482	-31,7
8	Ribadavia	585	-0,7	8	Allariz	381	-25,1
9	San Cibrao das Viñas	183	-0,2	9	Toén	138	-9,1
10	Vilar de Santos	-576	0,7	10	Celanova	111	-7,3
Ourense		-81.219	100,0	Ourense		-1.520	100,0

Táboa 2: Termos municipais que gañaron máis poboación. 1900-2001 e 2001-2007. *Fonte IGE, padrón 2007.*

O municipio de Cualedro presenta crecemento vexetativo negativo, cunha significativa perda de habitantes durante as últimas décadas:

1998			2010			2020		
Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
2.475	1.239	1.236	2.041	1.031	1.010	1.668	866	802

Táboa 3: Evolución da poboación no concello de Cualedro. *Fonte IGE.*

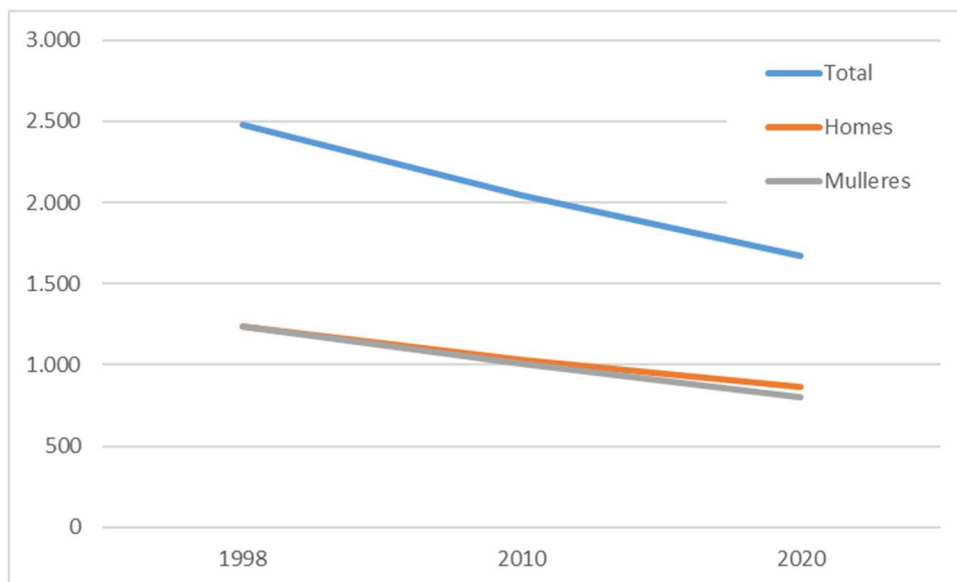

Gráfico 1: Evolución da poboación no concello de Cualedro. *Fonte IGE elaboración propia.*

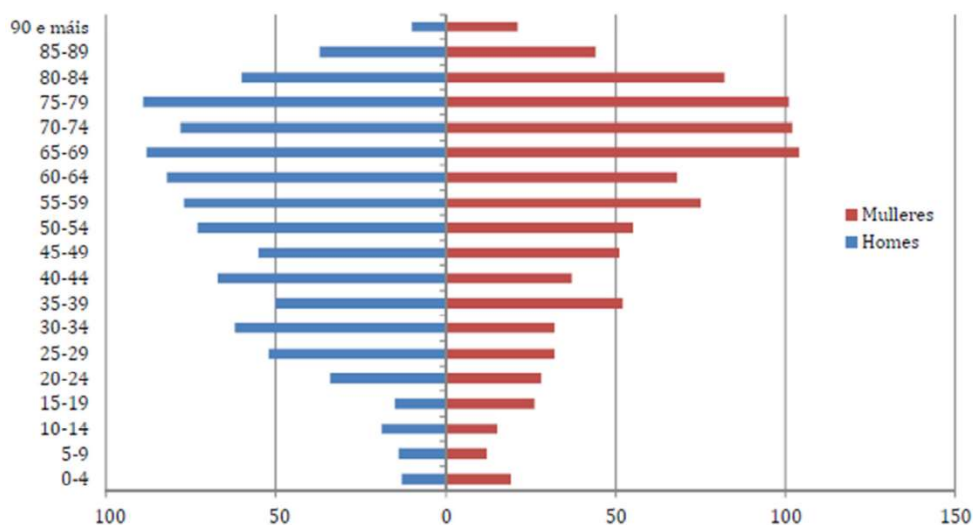

Gráfico 2: Distribución da poboación no concello de Cualedro por idades. Fonte IGE elaboración propia.

A densidade actual de poboación do concello, tendo en conta a súa superficie de 117,57 km², é de 14,19 hab/km² densidade moi baixa tendo en conta a galega de 91,19 hab/km².

Nos derradeiros datos publicados a nivel de parroquia (censo poboación ano 2001) podía observarse que a parroquia A Xironda (San Salvador), era a máis poboada do termo municipal con 472 habitantes, cifra cinco puntos maior que a menos poboada Carzoá (San Roque).

Estes datos indicaban no seu momento, un alto índice de poboación de máis de 65 anos (51,2 %) e considérase que, tendo en conta a evolución dos últimos anos da poboación galega, esta cifra incrementaría considerablemente.

ANO 2001						
PARROQUIA	Poboación total	Poboación homes	Poboación Mulleres	% poboación menor 16 anos	% poboación entre 16 e 64 anos	% de poboación maior de 65 anos
ATÁS (SANTA MARÍA)	187	93	94	5,9	49,2	44,9
BALDRIZ (SAN BARTOLOMEU)	93	45	48	3,2	38,7	58,1
CARZOÁ (SAN ROQUE)	82	40	42	6,1	42,7	51,2
CUALEDRO (SANTA MARÍA)	353	182	171	6,2	61,5	32,3
A XIRONDA (SAN SALVADOR)	472	226	246	7,8	56,4	35,8
LUCENZA (SANTA MARÍA)	302	154	148	4,6	59,6	35,8
MONTES (SANTA BAIA)	375	185	190	5,9	61,3	32,8
REBORDONDO (SAN MARTIÑO)	294	148	146	6,5	57,8	35,7
SAN MILLAO (SANTA MARÍA)	136	70	66	10,3	58,1	31,6
VILELA (SANTIAGO)	97	49	48	3,1	53,6	43,3

Táboa 4: Datos de poboación do concello de Cualedro por parroquia (Censo de poboación e vivendas. Ano 2001). Fonte IGE.

Da análise dos datos parroquiais conclúese que existe un alto grao de dispersión da poboación, existindo unha gran diferenza entre as parroquias máis poboadas, A Xironda (San Salvador) e Montes (Santa Baia), cas menos poboadas Carzoá (San Roque) e Baldriz (San Bartolomeu).

A parroquia de Carzoá (San Roque) é a menos poboada con tan só 82 habitantes no ano 2001. Segundo os datos publicados polo INE a 1 de xaneiro de 2020 o número de habitantes de Carzoá (San Roque) é de tan só 63 habitantes, 31 homes e 32 mulleres.

5.2. ACTIVIDADE ECONÓMICA LOCAL

O concello de Cualedro caracterízase pola existencia dunha crise demográfica e pola falta de estrutura empresarial.

A taxa de actividade é moi baixa entornando o 30 % e arredor dun 40 % da poboación activa está en paro. O sector que máis traballo proporciona é o sector servizos, seguido do sector primario.

A distribución por actividades de poboación ocupada no ano 2001 correspondía cos datos reflectidos na seguinte táboa.

PARROQUIA	% de ocupados na agricultura	% de ocupados na industria	% de ocupados na construción	% de ocupados sector servizos
ATÁS (SANTA MARÍA)	20,5	15,9	11,4	52,3
BALDRIZ (SAN BARTOLOMEU)	38,5	30,8	7,7	23,1
CARZOÁ (SAN ROQUE)	42,9	0	28,6	28,6
CUALEDRO (SANTA MARÍA)	9,4	11,7	10,9	68
A XIRONDA (SAN SALVADOR)	20	12,2	22,2	45,6
LUCENZA (SANTA MARÍA)	23,1	15,4	28,2	33,3
MONTES (SANTA BAIA)	18,8	12,5	30,4	38,4
REBORDONDO (SAN MARTIÑO)	14,3	7,9	25,4	52,4
SAN MILLAO (SANTA MARÍA)	5,3	21,1	21,1	52,6
VILELA (SANTIAGO)	26,1	13	26,1	34,8

Táboa 5: Datos de poboación ocupada por sectores concello de Cualedro por parroquia (Censo de poboación e vivendas. Ano 2001). Fonte IGE.

5.3. ANÁLISE SOCIOECONÓMICA

A actividade económica actual do concello de Cualedro resúmese nos seguintes puntos:

- O tecido económico é feble e moi vulnerable.
- A creación de emprego é escasa, a maior parte da actividade é por conta propia mediante pequenos negocios.
- Os sectores con maior implantación son o comercio polo miúdo e a hostalería (ambos os dous con tendencia á desaparición), a construción, a gandería intensiva e a industria extractiva.
- A agricultura na súa vertente empresarial é practicamente inexistente.
- Aparecen tres nodos na distribución territorial das actividades: Cualedro, A Xironda e Montes.
- As características demográficas (tamaño, idade, formación, etc.) do Concello conforman unha realidade social que non favorece a actividade empresarial que necesita o pulo duns habitantes máis novos e en maior número.
- A actividade produtiva e económica no termo municipal é moi escasa, de tipo familiar e pouco xeradora de emprego; sen embargo o territorio é perfectamente capaz de soportar unha explotación intensa dos seus abundantes recursos.

- Destácanse como sectores emerxentes:
 - O sector forestal: con gran potencial no concello.
 - O viño: aínda que Cualedro non está na Denominación de Orixe de Monterrei, a calidade e capacidade da terra permitiría a produción dun viño de calidade, de maior flexibilidade e creatividade técnica.
 - A silvicultura e aproveitamentos secundarios do monte: o aproveitamento de producións secundarias vinculadas ao sector forestal (castaña, mel, etc.) é tradicional no Municipio pero non está optimizado e corresponde, na maioría dos casos, a actividades de tipo familiar e de pequena produción. Sería factible a introdución de novos produtos como plantas medicinais, setas, etc.
 - A pataca: parte do territorio de Cualedro atópase na Indicación Xeográfica Protexida da Pataca de Galicia subzona da Limia, potencialidade que debería explotarse cun produto de calidade diferenciado.
 - Outros produtos hortícolas e froiteiros. As condicións climáticas vinculadas ao clima mediterráneo fan posible a explotación de froiteiras de calidade.
 - Os produtos ecolóxicos. De alto valor no mercado, son un xacemento de negocio e emprego en crecemento actualmente. Poden ser unha alternativa de economía complementaria.
 - A gandería. Con gran potencialidade no termo municipal, comeza unha leve tendencia a aumentar, sobre todo a gandería en extensivo, o que supón unha gran oportunidade para o concello de medrar.
- Os produtos do sector primario non son transformados no municipio, agás un serradoiro de pedra (na parroquia de Montes). Estes produtos deben transformarse no mesmo concello, adquirindo así mais valor, reducindo os custes e potenciando a creación de empresas e emprego. Serán necesarias áreas de actividade que permitan a instalación de naves de transformación (matadoiros, secadoiros, serradoiros, etc.) para uso das industrias agroalimentarias, forestais e do granito.

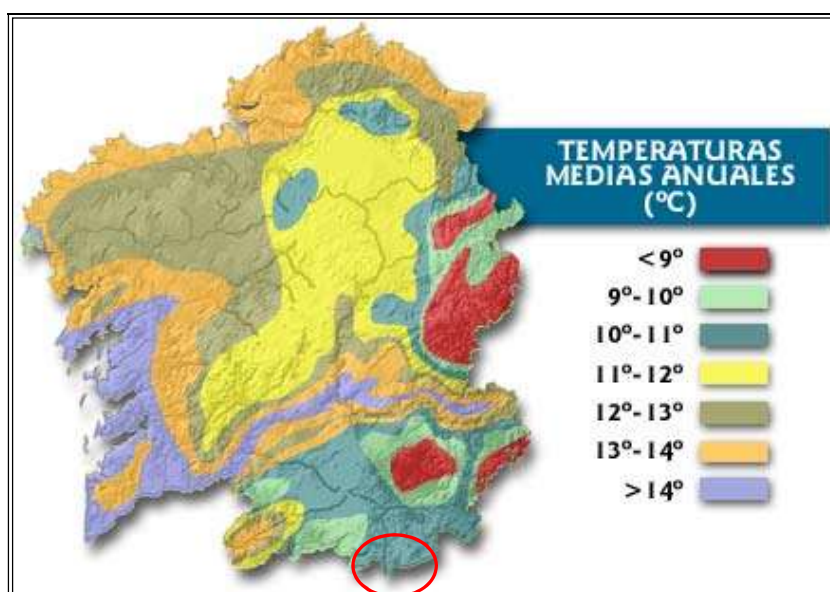

6. CARACTERIZACIÓN CLIMÁTICA

O concello de Cualedro, na parte sur da provincia de Ourense, atópase a 843 metros sobre o nivel do mar.

O clima en Cualedro clasifícase como cálido e temperado, concentrándose o período de máis chuvias no inverno, sendo moito máis escasas no verán. As temperaturas son máis altas en agosto, mentres que o mes máis frío do ano é xaneiro. Clasificándose esta zona como CSB por el sistema Köppen-Geiger.

Os veráns son curtos, quentes, secos e maiormente despexados e os invernos son moi fríos, mollados e parcialmente nubrados. A temperatura media anual é de 11,08 °C ea precipitación acumulada 1.057,9 mm de precipitación.

Imaxe 8: Temperaturas medias anuais (°C).

En Cualedro, hai unha diferenza de 141 mm de precipitación entre os meses máis secos e os máis húmidos. Durante o discurso do ano, a temperatura xeralmente varía de 0°C a 27°C e rara vez baixa a menos de -6°C ou sube a máis de 33°C cunha variación anual entornando os 14,7°C.

	Xaneiro	Febreiro	Marzo	Abril	Maio	Xuño	Xullo	Agosto	Setembro	Outubro	Novembro	Decembro
Balance hídrico (mm)	37,32	59,96	83,08	28,2	-47,58	-103,2	-170,8	-140,6	-95,6	-4,34	108,7	112,02
Chuvia (L/m²)	116	110,42	159,32	124,64	86,66	41,6	17,64	22,04	22,48	71,4	143,74	141,96
Días de chuvia (Días)	14,6	11,6	16,8	13,8	12	9,4	3,4	3,4	4,6	10,6	16,4	13
Horas de sol (h)	118,52	147,66	183,92	198,36	246,46	253,48	327,48	311,66	260,24	191,08	108,82	117,08
Humidade relativa media (%)	83,4	79,4	77,2	74,6	72,6	74,2	68	64,8	70,2	77,8	87,2	86,2
Temperatura max. (°C)	15,72	18,22	20,86	22,96	28,36	33,04	33,74	35,58	31,76	26,88	18,52	17,68
Temperatura media (°C)	4,7	5,7	6,56	9,1	13,1	15,52	18,92	18,58	16,02	11,76	7,46	5,6
Temperatura min. (°C)	-7,4	-5,66	-5,52	-3,48	-1,58	1,68	4,22	2,96	1,8	-0,3	-2,96	-5,92

Táboa 6: Caracterización climática de Cualedro. Fonte *meteogalicia.gal*.

A pluviosidade non é moi elevada, as precipitacións concéntranse entre os meses de outubro e maio sendo o mes máis chuvioso marzo, as precipitacións prodúcense de forma suave pero continua, co cal os procesos erosivos que poderían ocasionar o efecto de riada das augas son pequenos, os datos reflicten unha acusada seca estival.

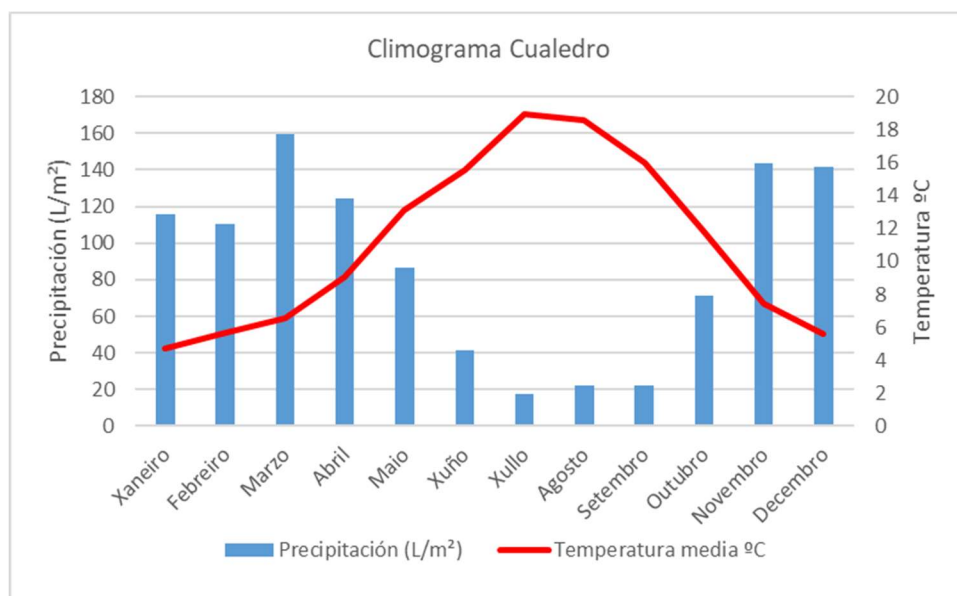

Gráfico 3: Caracterización climática de Cualedro. Fonte *meteogalicia.gal*.

- ESTIMACIÓN DAS PRECIPITACIÓNS TOTAIS DIARIAS

Para a estimación das precipitacións totais diarias correspondentes aos distintos períodos de retorno considerados utilizouse a metodoloxía recollida na publicación "Máximas choivas diarias na España Peninsular" da Dirección Xeral de Estradas do Ministerio de Fomento, baseada na aplicación de modelos estatísticos ás series anuais de máximas choivas diarias recompiladas en estacións pluviométricas con 30 ou máis anos de rexistro agrupadas en rexións con características meteorolóxicas comúns e comparouse cun estudo estatístico das series de precipitacións máximas anuais, realizando un contraste con estacións pluviométricas próximas, achando os valores extremos por medio das distribucións de Gumbel e SQRT ET-max. Adoptando finalmente, o maior valor dos obtidos.

Pódese observar que os resultados obtidos co estudo estatístico son moi inferiores aos calculados mediante as táboas e mapas da publicación "Máximas choivas diarias na España Peninsular", polo que se obteñen os seguintes resultados, para a zona de proxecto:

PERIODO DE RETORNO T (ANOS)	PRECIPITACION MAXIMA DIARIA Pd (mm)
10	79,09
25	95,26
50	109,99
100	123,80
500	159,06

Táboa 7: Precipitación máxima diaria (mm) por período de retorno T (anos).

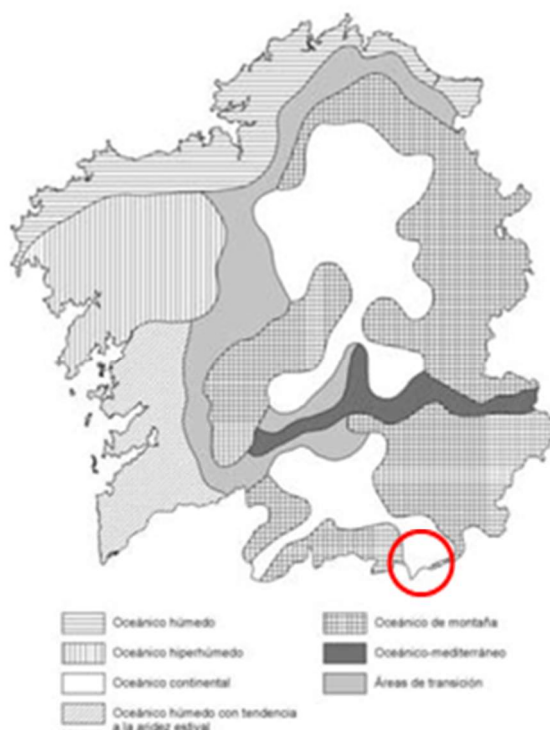

- CLASIFICACIÓN CLIMÁTICA SEGUNDO PÉREZ-ALBERTI (1982)

O clima da provincia de Ourense, como toda Galicia, pertence ao tipo oceánico, que se caracteriza en xeral por temperaturas suaves todo o ano con máximas no verán e mínimas no inverno e precipitacións tamén durante todo o ano, cun máximo no inverno e un mínimo no verán. A posición interior do territorio de Ourense, e a existencia dun alto relevo, ofrece diferenzas, carecendo doutra banda de homoxeneidade en toda a provincia. Basicamente distínguense catro zonas climáticas ourensás:

- Dominio oceánico de transición.
- Dominio oceánico continentalizado.
- Dominio oceánico-mediterráneo.
- Dominio oceánico de montaña.

Imaxe 9: Caracterización climática. Mapa das variantes climáticas en Galicia.

O concello de Cualedro enmárcase dentro do dominio oceánico continental (Pérez Alberti, 1982). As diferencias de temperatura entre o inverno e o verán son grandes, forma parte das zonas máis secas de Galicia, cunha media de 2.550 horas de sol ao ano, e precipitacións pouco abundantes, cunha media de 840mm.

Segundo o "Mapa de Vexetación Potencial" (Baseado en Rivas-Martínez, 1987, modificado), a vexetación potencial desta zona pertence á serie 18b da Rexión mediterránea, piso supramediterráneo: Serie supra-mediterránea carpetana-occidental, ourensán-sanabriense e leonesa húmida-hiperhumida silicícola de *Quercus pyrenaica* o rebolos (*Holco mollis-Querceto pyrenaicae sigmentum*). VP, carballeiras de rebolos.

A etapa madura ou clímax corresponde a un bosque de carballeiras densas, bastante sombrías, creadoras de terras pardas con mull (*Quercenion pyrenaicae*). As etapas de substitución son, en primeiro lugar, as matogueiras retamoides ou piornales

(*Genistion floridae*), que prosperan aínda sobre chans mulliformes ben conservados e uceiras ou xarales (*Ericenion aragonensis*, *Cistion laurifolii*), que corresponden a etapas degradadas, onde os chans tenden a podsolizarse máis ou menos pola influencia dunha materia orgánica bruta. Nos ombroclimas húmidos aparecen as uceiras e a podsolización, que está moi amortecida nos subhúmidos baixo os xarais.

TABLA 18
ETAPAS DE REGRESION Y BIOINDICADORES. SERIES 18a, 18b, 18e, 18c.
Gb. MELOJARES CARPETANOS, IBERICO-SORIANOS Y ORENSANO-LEONESES SUPRAMEDITERRANEOS

Nombre de la serie	18a. Carpetano-ibérico-alcarreña subhúmeda del melojo	18b. Carpetano occidental y leonesa húmeda del melojo	18e. Salmantino-leonesa subhúmeda del melojo	18c. Ibérico-ayllonense húmeda del melojo
Arbol dominante	<i>Quercus pyrenaica</i>	<i>Quercus pyrenaica</i>	<i>Quercus pyrenaica</i>	<i>Quercus pyrenaica</i>
Nombre fitosociológico	<i>Luzulo-Querceto pyrenaicae sigmetum</i>	<i>Holco-Querceto pyrenaicae sigmetum</i>	<i>Genisto falcatae-Querceto pyrenaicae sigmetum</i>	<i>Festuco-Querceto pyrenaicae sigmetum</i>
I. Bosque	<i>Quercus pyrenaica</i> <i>Luzula forsteri</i> <i>Physospermum cornubiense</i> <i>Geum sylvaticum</i>	<i>Quercus pyrenaica</i> <i>Holcus mollis</i> <i>Physospermum cornubiense</i> <i>Omphalodes nitida</i>	<i>Quercus pyrenaica</i> <i>Genista falcata</i> <i>Luzula forsteri</i> <i>Teucrium scorodonia</i>	<i>Quercus pyrenaica</i> <i>Festuca heterophylla</i> <i>Holcus mollis</i> <i>Pulmonaria longifolia</i>
II. Matorral denso	<i>Cytisus scoparius</i> <i>Genista florida</i> <i>Genista cinerascens</i> <i>Adenocarpus hispanicus</i>	<i>Cytisus striatus</i> <i>Cytisus scoparius</i> <i>Genista polygaliphylla</i> <i>Pteridium aquilinum</i>	<i>Cytisus scoparius</i> <i>Cytisus multiflorus</i> <i>Genista hystrix</i> <i>Pteridium aquilinum</i>	<i>Cytisus scoparius</i> <i>Erica arborea</i> <i>Adenocarpus complicatus</i> <i>Pteridium aquilinum</i>
III. Matorral degradado	<i>Cistus laurifolius</i> <i>Lavandula pedunculata</i> <i>Arctostaphylos crassifolia</i> <i>Santolina rosmarinifolia</i>	<i>Erica aragonensis</i> <i>Genistella tridentata</i> <i>Halimium alyssoides</i> <i>Erica cinerea</i>	<i>Echinopartum ibericum</i> <i>Cistus laurifolius</i> <i>Calluna vulgaris</i> <i>Santolina semidentata</i>	<i>Erica aragonensis</i> <i>Genista pilosa</i> <i>Genistella tridentata</i> <i>Halimium ocyroides</i>
IV. Pastizales	<i>Stipa gigantea</i> <i>Agrostis castellana</i> <i>Trisetum ovatum</i>	<i>Avenula sulcata</i> <i>Agrostis duriaei</i> <i>Sedum forsterianum</i>	<i>Agrostis castellana</i> <i>Dactylis hispánica</i> <i>Aira praecox</i>	<i>Avenula sulcata</i> <i>Agrostis capillaris</i> <i>Aira praecox</i>

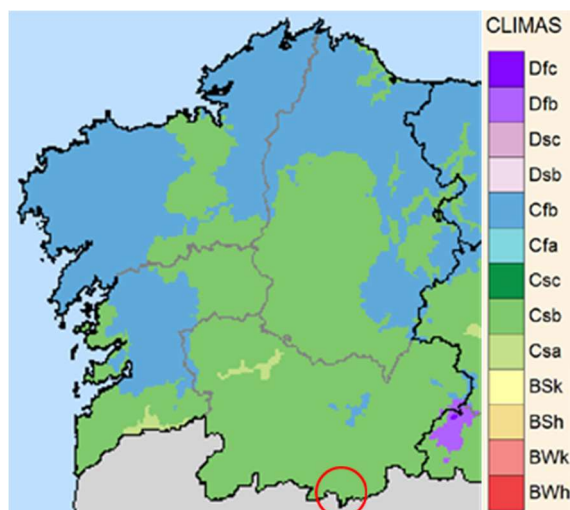
Táboa 8: Extracto da táboa de etapas de regresión e bioindicadores.

- CLASIFICACIÓN CLIMÁTICA DE KÖPEN-GEIGER

A clasificación de Köppen-Geiger, a pesar de ser formulada por primeira vez fai máis de cen anos, segue a ser unha das máis empregadas na actualidade. Esta clasificación define diferentes tipos de clima a partir dos valores medios mensuais da precipitación e da temperatura. Para a delimitación dos tipos de clima establece límites de temperatura e precipitación baseados principalmente na súa influencia sobre a distribución da vexetación e a actividade humana.

Atendendo a esta clasificación, o concello de Sober estaría dentro do tipo **Csb** (temperado con verán seco e temperado), esta clasificación abarca parte da meseta norte e interior de Galicia.

Imaxe 10: Clasificación climática segundo Köppen.

- CLASIFICACIÓN DE PAPADAKIS

Papadakis (1966) caracteriza o clima dende un punto de vista agroecolóxico. O máis interesante desta clasificación é o seu sentido práctico, posto que fai corresponder os límites de separación dos tipos climáticos cos límites naturais dalgúns cultivos.

Esta clasificación baséase na ecoloxía dos cultivos e parte da consideración do clima, como factor formador do solo e lindes do seu aproveitamento, a través das súas características térmicas, pluviométricas e de humidade ou aridez. Mediante os indicadores denominados "tipo de inverno", "tipo de verán" e "régime de humidade", este método fai posible determinar o espectro da zona.

Para realizar a clasificación utilízanse os valores extremos das variables climáticas como factores limitantes na distribución de diversos cultivos. Os parámetros nos que se basea son:

- Temperaturas medias das mínimas absolutas anuais e mensuais.
- Duración da estación libre de xeadas (mínima dispoñible e media).
- Temperaturas medias das máximas e mínimas.
- Elementos propios do balance hídrico.

A clasificación climática de referencia segundo Papadakis para a zona de estudo amósase a continuación:

Tipo de verán	Tipo de inverno	Régime térmico	Régime de humidade	Unidade climática
t	av	Pa	Me	Mediterráneo
Trigo menos cálido	Avena fresco	Patagoniano frío	Mediterráneo húmido	temperado fresco

Táboa 9: Clasificación climática segundo Papadakis.

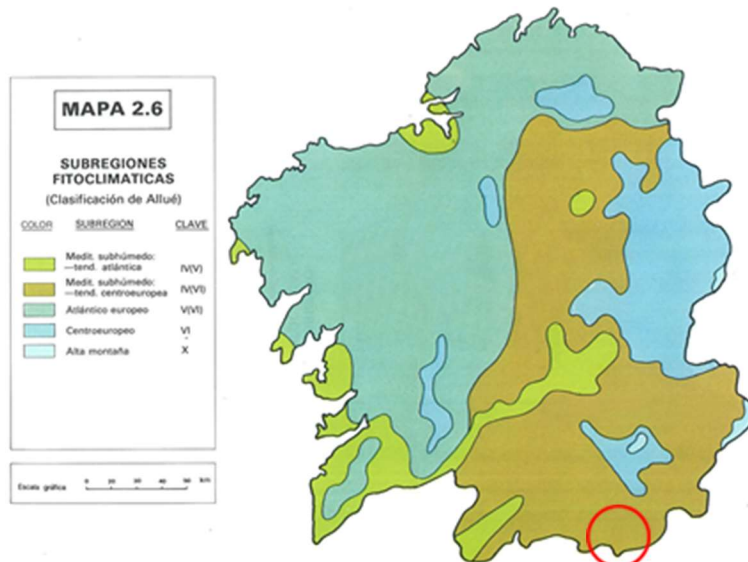
- CLASIFICACIÓN CLIMÁTICA ALLUÉ

Allué define unha rexión climática determinada polo estudo directo da magnitude dos seus valores sintéticos, para o que elabora unha clave dicotómica cos factores que, dentro destes, teñen unha significación diferencial. Estes son a temperatura media do mes máis frío, a precipitación media do mes máis frío, a precipitación

anual, a altitude, a precipitación estival, o índice de aridez segundo Gaussen e a intensidade da seca. En función destes valores a zona obxecto do presente estudo encadraríase dentro da subrexión *fitoclimática IV (VI) Mediterránea subhúmida de tendencia centro europea*.

Imaxe 11: Subrexións fitoclimáticas Allué. Fonte: *Bioclimatología de Galicia*. Fundación Pedro Barrié de la Maza.

Segundo este autor a vexetación potencial é de tipo *Aestilignosa*, representada pola alianza *Quercion robori-petraea*, cuxa asociación característica é a *Quercetum roboris gallaecicum*; bosques de carballos, con presenza de *Betula celtibérica* e, nalgúns zonas, de *Castanea sativa*, acompañados por *Daboecia cantabrica* e *Ulex galli*.

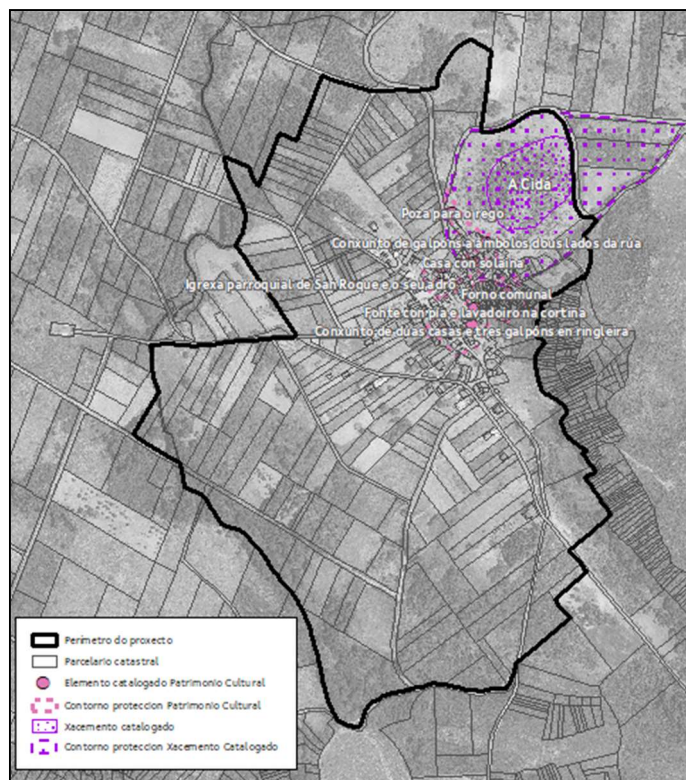

7. ANÁLISE DA ZONA DE ACTUACIÓN

7.1. ANÁLISE SIMPLIFICADA

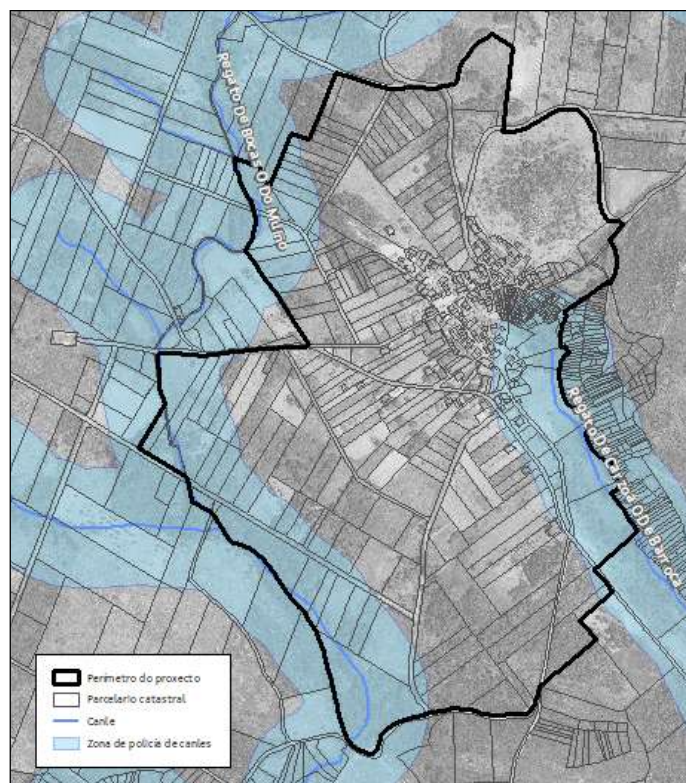
- **CARACTERIZACIÓN DA PROPIEDAD:**
 - Superficie do perímetro da Aldea Modelo: 59,8 ha.
 - Superficie de actuación: 50,99 ha (excluída zona de núcleo rural e camiños).
 - Nº de parcelas catastrais: 389.
- **DESCRICIÓN XERAL DA ZONA:** a zona proposta como perímetro consiste nunha zona maiormente beneficiada por concentración parcelaria Cualedro – Carzoá – Vilela con data de firmeza do acordo 17/11/2004. Trátase dunha zona de cultivos agrícolas en estado de abandono en case toda a superficie, e unha pequena zona con masas de frondosas autóctonas.
- **ALTITUDE MEDIA DA PARROQUIA:** 843 m. s. n. m.
- **CLASIFICACIÓN LITOLÓXICA (ESPECÍFICA):** a litoloxía do concello está comprendida en tres zonas:
 - Unidade xeolóxica macizo Agolada-Carballiño-Allariz-Baltar. Granito alcalino de dúas micas moderadamente leucocrático. Facies de grao fino a medio moscovítico. Dominio granitos sincinemáticos.
 - Unidade xeolóxica macizo Agolada-Carballiño-Allariz-Baltar. Granito alcalino de dúas micas moderadamente leucocrático. Granito de megacrístais menores a 2,5cm con facies finas, equigranulares e orientados. Dominio granitos sincinemáticos.
 - Unidade xeolóxica macizo Agolada-Carballiño-Palas de Rei-Allariz-Baltar. Granito alcalino de dúas micas moderadamente leucocrático. Dominio granitos sincinemáticos.
- **CLASIFICACIÓN CLIMÁTICA:** o termo municipal de Cualedro está englobado nos dominios climáticos oceánico de montaña (Pérez Alberti, 1982).
- **AFECCIÓN SECTORIAL:**
 - **PATRIMONIO CULTURAL:** dentro do perímetro están situados os seguintes elementos; a Cidá, Poza para o rego, conxunto de galpóns a ámbolos dous lados da rúa, casa con solaina, conxunto de dúas casas galpón e alpendre, igrexa parroquial de San Roque e o seu adro, forno comunal, fonte con pía e lavadoiro na cortiña, conxunto de dúas casas e tres galpóns en ringleira, conxunto de casas e galpóns ao longo da rúa do paseo.

Imaxe 12: Afeccións Patrimonio Cultural.

- AFECCIÓN DE AUGAS: parte da superficie de actuación está afectada pola zona de servidume de dominio público hidráulico e pola zona de policía de canles, do Regato de Carzoá o de Barroca e do Regato de Bocas o do Muiño pertencentes a demarcación hidrográfica do Douro (CHD).

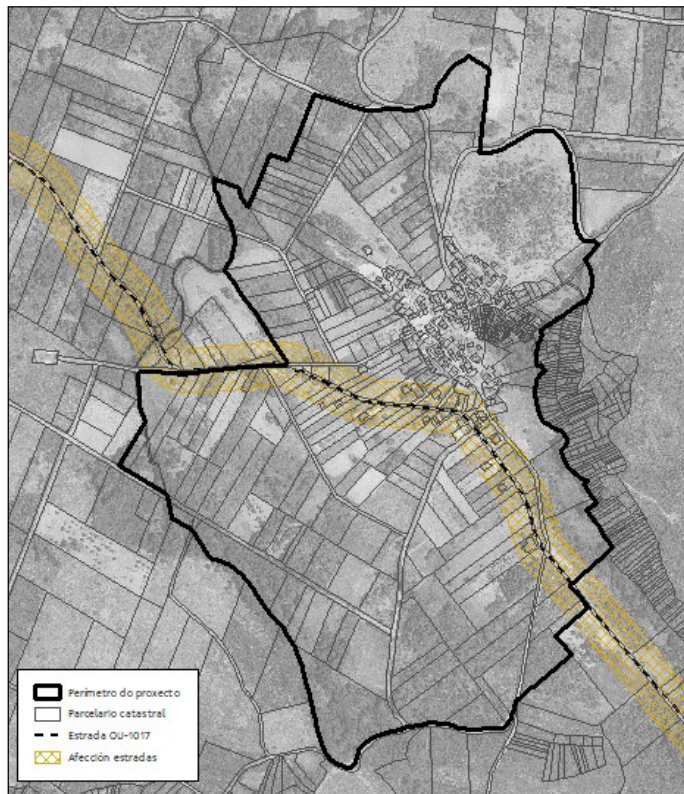

Imaxe 13: Afección Policía de canles.

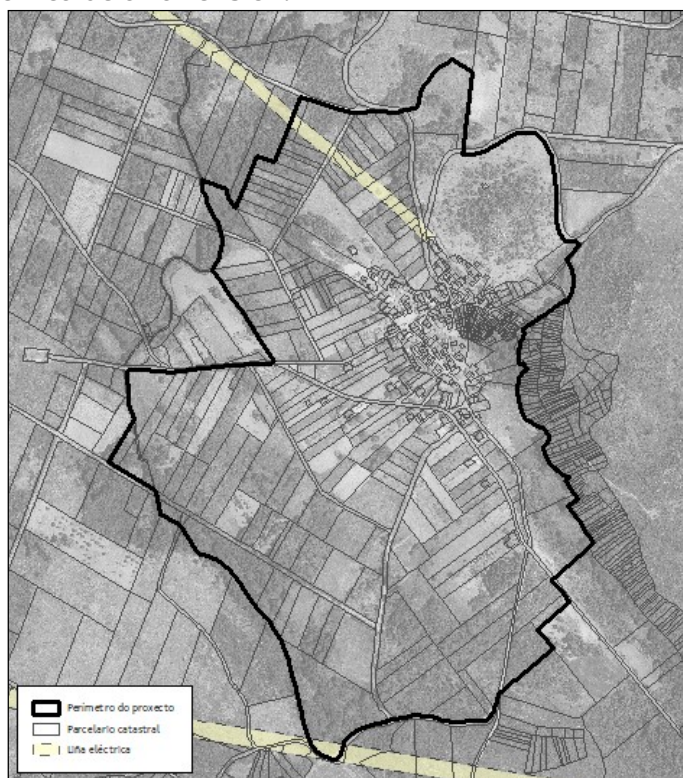

- **INFRAESTRUCTURAS:** polo perímetro atravesa a estrada OU-1017 propiedade da deputación de Ourense.

Imaxe 14: Afección por infraestruturas, estradas.

- **ENERXÍA ELÉCTRICA:** polo límite oeste entra na zona de actuación unha liña eléctrica de media tensión que discorre ata o núcleo rural e polo sur cruza unha liña eléctrica de alta tensión.

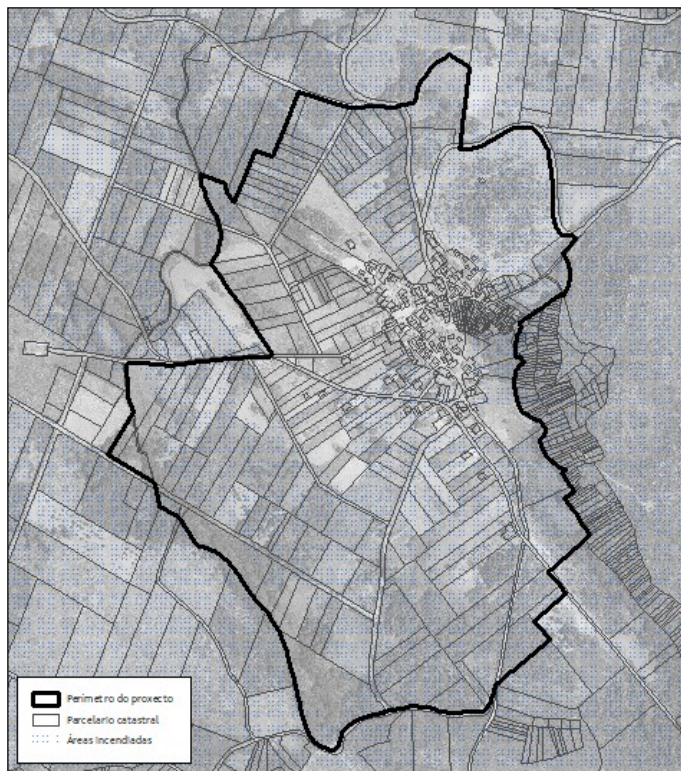

Imaxe 15: Afección liña eléctrica.

- OUTRAS AFECCIÓNS:
 - AFECCIÓN ÁREAS INCENDIADAS: Segundo a cartografía dispoñible do Plan Básico Autonómico (PBA) de áreas incendiadas do 2010-2020.

Imaxe 16: Afección áreas incendiadas 2010-2020.

- ESPAZOS NATURAIS: Sen afección.
 - Na área de afección do:
 - Plan de xestión do lobo (Zona 2).
 - Plan de recuperación do sapoconcho común.

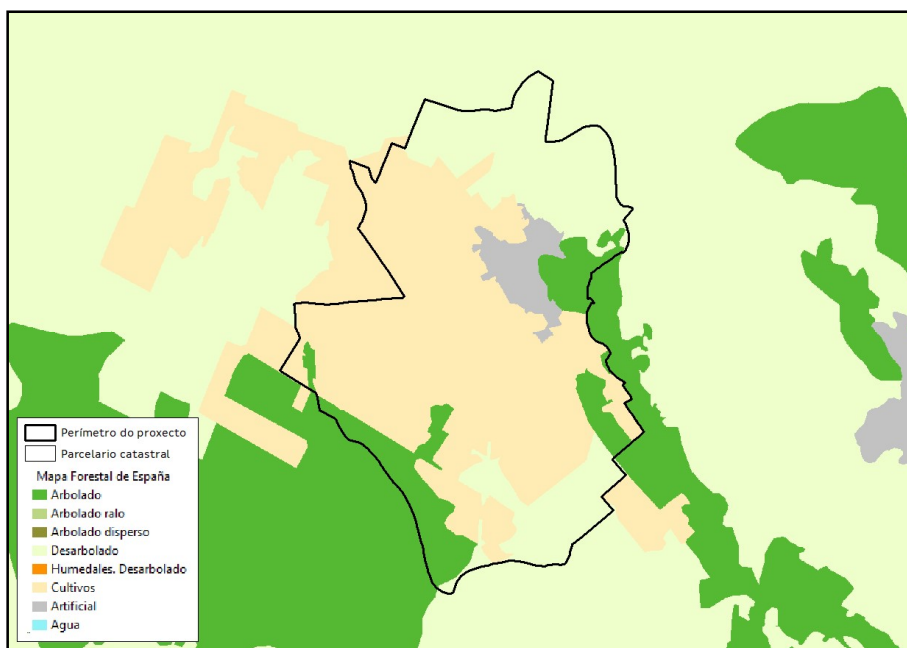
7.2. MAPA FORESTAL

O Mapa Forestal de España a escala 1:50.000 (MFE50) é a cartografía da situación das masas forestais, realizada desde o Banco de Datos da Natureza, seguindo un modelo conceptual de usos do solo xerarquizados, desenvolvidos nas clases forestais, especialmente nos arboredos.

A base de datos componse dunha serie de campos que describen a ecoloxía e estrutura das masas. Dentro do uso forestal arborado contéplanse ata tres especies diferentes, cada unha co seu estado de desenvolvemento (repoboado, monte bravo, latizal e fustal), ocupación (porcentaxe que a especie ocupa no total das árbores) e a fracción de cabida cuberta para o total do arborado (porcentaxe de solo cuberto pola proxección horizontal das copas das árbores).

Neste caso, na área de estudo atópase unha gran área dedicada a cultivos agrícolas e prados (reflectido no seguinte cadro), unha pequena área dedicada a cerquiños (*Quercus Pyrenaica*) e a área delimitada como zona urbana.

Imaxe 17: Tipos estruturais. MFE.

	Superficie (ha)	Porcentaxe sobre total (%)
Cultivos	34,19	57,18%
Bosque	7,26	12,15%
Matogueira/Pasteiro	15,42	25,79%
Urbano continuo	2,91	4,87%

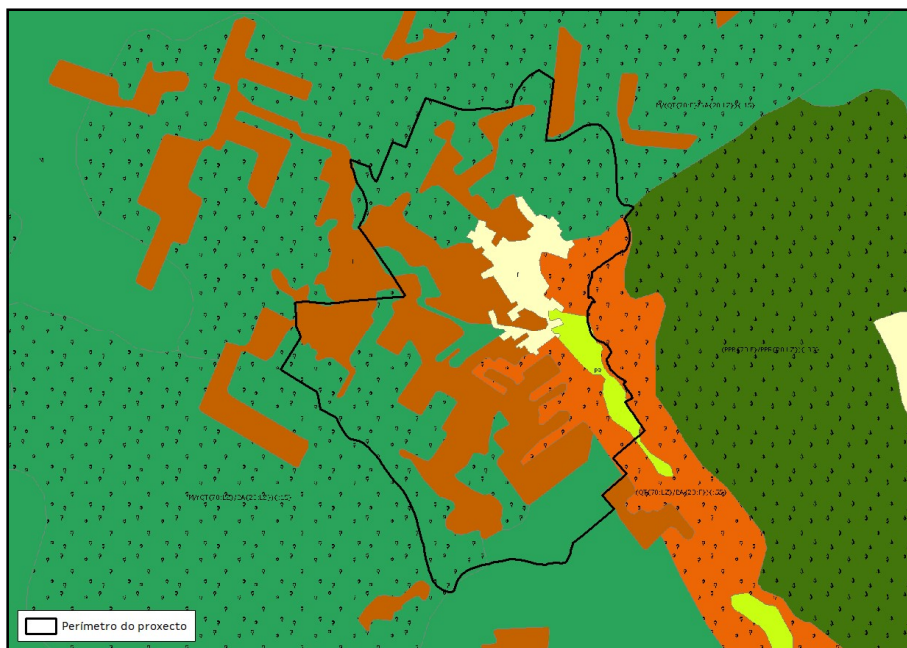
Táboa 10: Distribución dos usos segundo o MFE.

7.3. MAPA DE CULTIVOS E APROVEITAMENTOS

O Mapa de Cultivos e Aproveitamentos de España a escala 1:50.000 dos anos 2000-2010, xerado polo Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación (MAPA), corresponde a unha cartografía a nivel nacional sobre os usos e aproveitamentos do solo. Este mapa é a actualización da anterior versión do Mapa de Cultivos e Aproveitamento (MCA) dos anos 1980-1990. Nesta cartografía delimitanse e describen os cultivos e aproveitamentos do solo de todo o territorio nacional, mediante o emprego de códigos, que se agrupan en usos e sobrecargas.

Esta cartografía é básica para o desenvolvemento de estudos agronómicos, ambientais e de deseño de infraestruturas, permitindo obter información xeorreferenciada e alfanumérica, co nivel de detalle que se desexe e limitada a calquera división administrativa (municipios, provincias, CCAA e nacional).

Imaxe 18: Perímetro do proxecto sobre Mapa de Cultivos e Aproveitamentos.

Sobrecarga		Uso	
	No codificado		Regadío
	Arroz		Labor secano
	Huerta		Frutales en secano
	Cítricos		Olivar en secano
	Frutales en regadío		Viñedo en secano
	Olivar en regadío		Asociación de viñedo y olivar
	Viñedor en regadío		Prados naturais
	Espartizal		Pastizal
	Coníferas		Matorral
	Frondosas		Pastizal-matorral
	Coníferas y frondosas		Coníferas
			Chopo y álamo
			Eucalipto
			Otras frondosas
			Asociación de coníferas y eucalipto
			Asociación de coníferas y otras frondosas
			Improductivo
			Improductivo agua
			Asociación de viñedo y frutales

Imaxe 19: Lenda do mapa do mapa de cultivos e aproveitamentos.

	Superficie (ha)	Porcentaxe sobre total (%)
Matogueira	5,49	9,18%
Matogueiras con frondosas	22,57	37,74%
Labor de secano	20,94	35,02%
Improductivo	3,48	5,83%
Outras frondosas	5,67	9,49%
Prados naturais	1,64	2,75%

Táboa 11: Distribución dos usos segundo o mapa de cultivos e aproveitamentos.

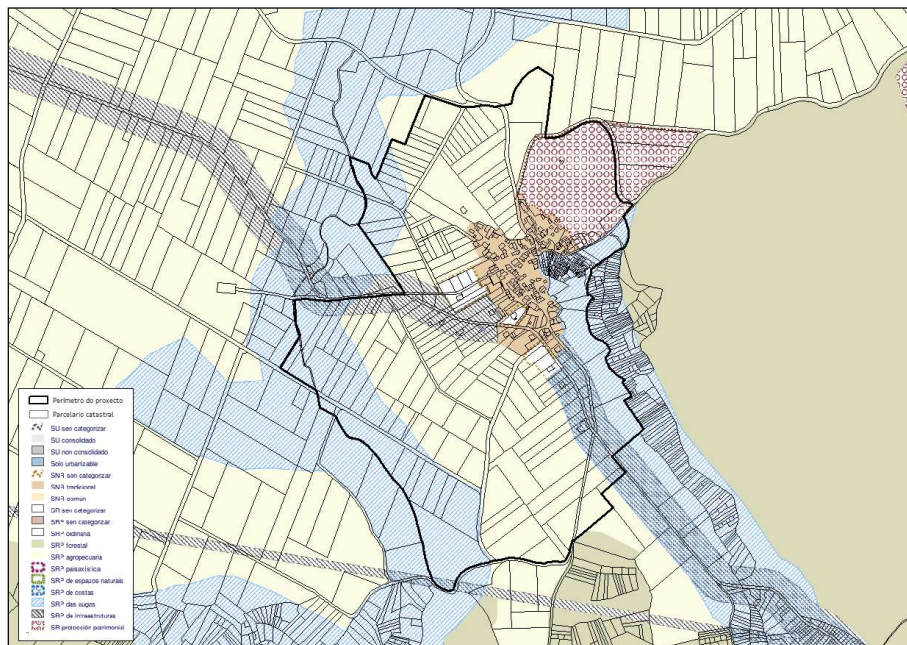
7.4. CLASIFICACIÓN URBANÍSTICA DOS TERREOS

Segundo o Plan Xeral de Ordenación Municipal de Cualedro (PXOM) que foi aprobado mediante a ORDE do 22 de novembro de 2011, os terreos obxecto de análise pertencen á categoría de solo rústico, clasificado en Solo Rústico de Protección Agropecuaria, Solo Rústico de Protección de Infraestruturas, Solo Rústico de Protección de Augas e Solo Rústico de especial Protección Patrimonial; e á categoría

de solo de núcleo rural, clasificado en Solo de Núcleo Rural Tradicional e Solo de Núcleo Rural sen Categorizar, quedando excluídos estes últimos da zona de actuación.

Imaxe 20: Perímetro AM Carzoá sobre PXOM de Cualedro.

Regula a Disposición Transitoria Primeira 1.d da vixente *lei 2/2016, de 10 de febreiro do solo de Galicia (LSG)*, que establece que os plans adaptados á *Lei 9/2002, do 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia (LOUGA)*, como neste caso:

"Ao solo rústico, aplicaráselle o disposto nesta lei para o solo rústico, mantendo, en todo caso, a vixencia das categorías de solo contidas no planeamento respectivo".

Tendo en conta o establecido na *lei 2/2016, de 10 de febreiro do solo de Galicia*:

- Solo rústico de especial protección:
 - Protección agropecuaria, esta tipoloxía de solo está constituído polos terreos que foron obxecto de concentración parcelaria con resolución firme e os terreos de alta produtividade agropecuaria que sexan delimitados no catálogo oficial correspondente polo órgano que ostente a competencia sectorial en materia agrícola ou gandeira.
 - Protección de augas, constituído polos terreos situados fora dos núcleos rurais e do solo urbano definidos como dominio público hidráulico na respectiva lexislación sectorial, as súas zonas de policía e as zonas de fluxo preferente.
 - Protección de infraestruturas, constituído polos terreos rústicos destinados ó emprazamento de infraestruturas e as súas zonas de afección, como comunicacións, instalacións para o abastecemento, saneamento e depuración de auga, xestión de residuos sólidos, as derivadas da política enerxética ou calquera outra que xustifique a necesidade de afectar unha parte do territorio.
 - Protección patrimonial, constituído polos terreos protexidos pola lexislación de patrimonio cultural.

7.5. CAPACIDADE PRODUTIVA DOS TERREOS

F. Díaz-Ferros e F. Gil (1984), a partir da base metodolóxica desenvolvida pola FAO, publicaron o Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia (MCPSG). Estaba pensado como unha contribución ao desenvolvemento agrario de Galicia pero á vez achegaba unha cartografía dese territorio, susceptible dunha análise diacrónico a partir de criterios históricos e arqueolóxicos.

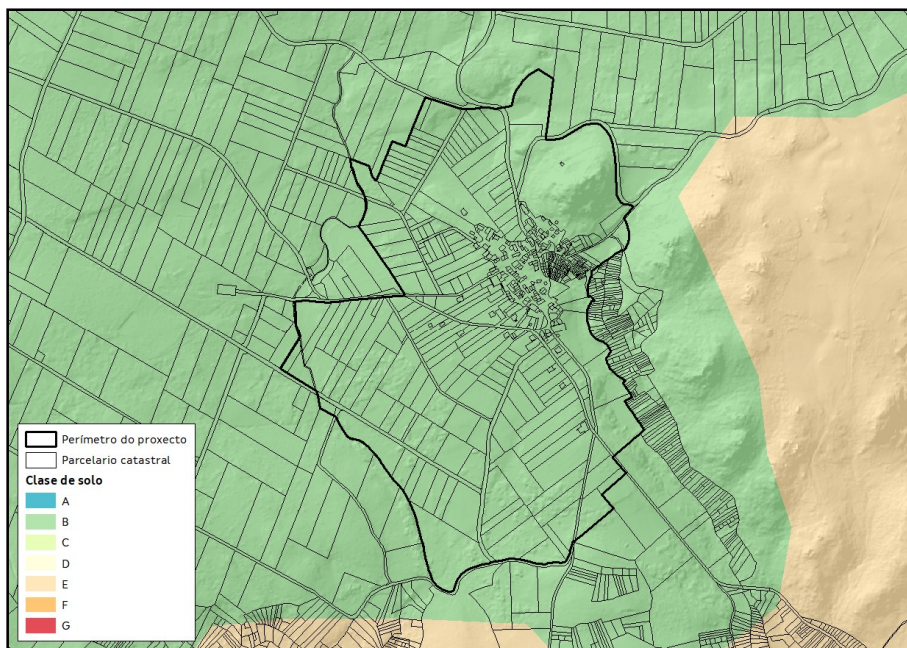
O Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia clasifica a terra segundo as calidades que determinan o seu potencial produtivo. O resultado é unha división do territorio en unidades fisiográficas de calidades homoxéneas, identificadas cun código (ex. A M 74 S) onde a primeira letra identifica as calidades estruturais das terras, a segunda letra o sometemento ao risco de xeadas, o primeiro número o réxime hídrico, o segundo a dispoñibilidade de nutrientes e a última letra a toxicidade do solo.

A primeira variable divide as calidades estruturais das terras en 7 categorías (A-G) en función da pendente, a profundidade do solo, a cantidade de afloramentos rochosos e o risco de erosión. Este parámetro trata de avaliar as posibilidades de implantar unha agricultura mecanizada. Na aldea modelo de Carzoá, identifícanse dúas tipoloxías de solos, tal e como se indica de seguido:

Clase	Pendiente %	Afloramientos %	Profundidad cm	Riesgo erosión
A	< 3	< 10	> 100	1-2
B	< 3 3-10	< 10 < 10	50-100 > 100	1-2 2-3
C	< 3 < 10 3-10	10-25 10-25 < 10	50-100 > 100 50-100	1-2 2-3 1-3
D	3-10 3-10 10-20	< 25 10-25 < 25	> 50 50-100 > 50	4 1-3 2-3
E	10-20 20-35 < 35	< 25 < 25 < 25	> 50 > 50 25-50	4 3-4 1-4
F	< 35 35-50	25-50 < 50	> 25 > 25	1-4 4
G	> 50	> 50	< 25	4

Táboa 12: Calidades estruturais da terra no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.

Imaxe 21: Clasificación das terras na zona de actuación no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.

Segundo a clasificación de Díaz Fierros, o perímetro do proxecto engloba terreos pertencentes á clase B:

- Clase B: Solos sen limitacións para a mecanización, pero con moderadas limitacións por profundidade para os cultivos de enraizamento profundo. Rega superficial con poucas limitacións. Ou ben de suficiente profundidade para calquera tipo de cultivo pero con limitacións para a rega superficial de gravidade. Risco de erosión de nulo a moderado.

O seu gran valor para estudar o uso da terra na antigüidade é que as principais características da mesma son "moi dificilmente modificable[s]" (Díaz-Ferros e Gil Sotro 1984:15):

"15). O campo galego foi obxecto dunha profunda transformación ao longo dos séculos".

As terras con demasiada pendente ou con solos pouco profundos foron axeitadas coa construción de bancais e socalcos e por medio de desmontes. Estas terras son clasificadas como "d" (tipo D orixinal mellorado) e "e" (tipo E mellorado).

*Segundo o réxime térmico establécense 5 categorías en función da duración da tempada de risco de xeadas. Exprésase a partir dun tipo de cultivo ideal, cuxa produción se fai inviable desde ese nivel: Limoeiro < 3 meses; Millo entre 3-6 meses; **Trigo 7,5-9 meses**; Patata 6-7,5 meses; Nardus > 9 meses.*

A variable do réxime hídrico dos solos avalíase a partir de 9 categorías. As terras con exceso de auga están entre 1 e 4 e as que presentan un déficit de precipitación entre 5 e 9. A valoración das terras de acordo co réxime pluvial conta con 5 categorías que clasifícan os solos ben drenados segundo o número de días anuais con déficit de precipitación."

Clase	Régimen hídrico
Exceso de Agua	
1	Suelos tipo <i>marsh</i> , sumergidos permanente o casi permanentemente
2	Suelos tipo <i>gley</i> , suelos arcillosos sumergidos casi permanentemente, con la capa freática alta.
3	Suelos <i>pseudogley</i> , <i>anmoor</i> o pelosoles, con la capa freática alta, pero que desaparece en verano.
4	Suelos bien drenados
Días con déficit de precipitación	
5	< 30 días
6	30 - 60 días
7	60 - 90 días
8	90 - 120 días
9	> 120 días

Táboa 13: Clasificación do réxime hídrico no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.

A dispoñibilidade de nutrientes da terra considera outras 5 categorías segundo a presenza dos principais macronutrientes. O criterio de clasificación do MCPSP non se basea na mostraxe e análise dos solos, xa que a práctica, habitual no campo galego, de incorporar nutrientes artificiais podería restar representatividade aos resultados. Considera a fertilidade potencial dependente do tipo de solo, unha característica estrutural da terra que se pode proxectar sen problemas cara ao pasado.

Só se sinala a toxicidade debida a salinidade (solos s) ou níquel (solos n).

Clase	Disponibilidad potencial de nutrientes
1	Suelos con disponibilidad óptima pH > 6,5 saturación > 75%
2	Suelos con disponibilidad buena pH > 5,5 saturación > 50%
3	Suelos derivados de rocas calizas y esquistos del complejo de Ordenes con disponibilidad moderada pH > 5 saturación 15 - 50%
4	Suelos derivados de rocas graníticas y esquistos con disponibilidad mala. pH 4,5 - 5 saturación 7 - 15%
5	Suelos derivados de areniscas, cuarcitas y materiales sedimentarios con disponibilidad muy deficiente. pH < 4,5 saturación < 7%

Táboa 14: Clasificación da dispoñibilidade de nutrientes no Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia.

Para poder analizar a intensidade de produción segundo as características intrínsecas dos solos, realízase unha clasificación tendo en conta:

1. A agricultura de carácter intensivo é de rendementos constantes con ciclos de rotación complexos que poden achegar dúas colleitas anuais. Emprégase un tipo de solo rico en nutrientes e cun elevado nivel hídrico, polo que é difícil de bouzar.

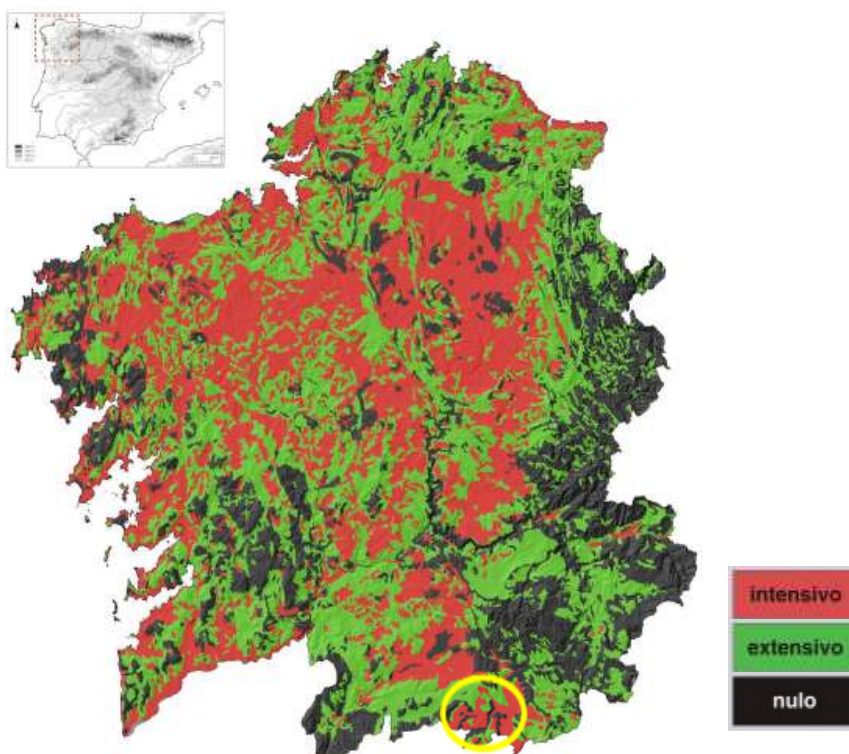

A combinación de cereais de inverno e de primavera permite producir dúas colleitas anuais con rotacións complexas grazas ás leguminosas.

A agricultura de carácter extensivo, baseada en ciclos longos, é factible en solos lixeiros máis fáciles de traballar e opta por terras ben drenadas e pouco profundas. As terras de uso extensivo teñen solos lixeiros, ben drenados. As súas limitacións para unha agricultura de ciclos longos están relacionadas co clima ou as características litolóxicas do solo.

2. As terras de uso intensivo ocupan o fondo dos vales. Son solos pesados, ricos en nutrientes, sen litosois nin zonas pedregosas significativas. Permiten o desenvolvemento dunha agricultura intensiva, con ciclos curtos e rotacións complexas, susceptible de achegar varias colleitas ao ano.
3. As terras non aptas para a agricultura adoecen de importantes deficiencias debidas á pendente, as propiedades do solo e as condicións climáticas. Como permiten captar recursos silvícolas e cinexéticos definíronse como terras de captación pero, mantívose o cualificativo de nulo ao enfocar a análise aos usos agro gandeiros en terreos agrícolas.

Imaxe 22: Mapa de usos potenciais da terra de Galicia.

	Intensiva	Extensiva	Nula / captación recursos
Pendiente	< 3-10%	< 10-35%	> 35%
Pedregosidad	< 10-25%	< 25%	> 25-50%
Profundidad	> 100 / 50-100 cm	> 50 cm	< 25 cm
Riesgo de erosión	sin riesgo / riesgo moderado	riesgo moderado / grave	riesgo grave
Riesgo de heladas	< 3 – 7,5 meses	< 3 – 9 meses	7,5 – > 9 meses
Régimen hídrico	≥ 4 5 – 7	≥ 4 5 – 8	1- 3 8 – 9

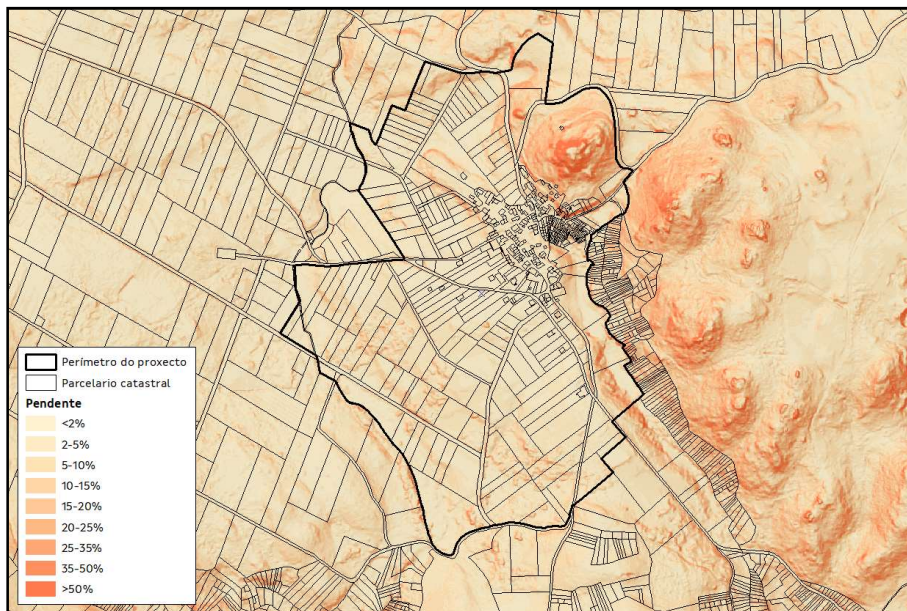
Táboa 15: Criterios de conversión do Mapa de Capacidade Produtiva dos Solos de Galicia á reclasificación en terras con tres usos potenciais de produción agrícola.

7.6. CARACTERIZACIÓN FÍSICA DOS TERREOS

Para poder establecer a orientación dos terreos deberase realizar unha análise das condicións físicas da zona de actuación, analizando en detalle as pendentes, elevacións, orientacións e características físico-químicas dos solos da zona de actuación.

Imaxe 23: Distribución de pendentes na zona de actuación

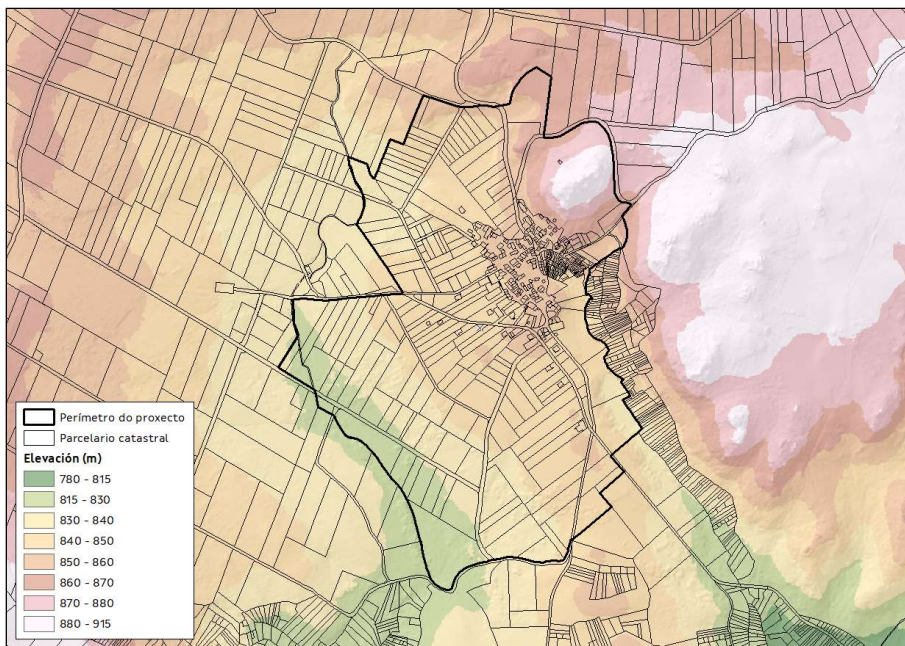
Realizando un estudo de pendentes, observamos que en toda a área de actuación as pendentes que máis atopamos varían dende o 2 % ao 10 %, sendo a máis común menor do 2 %. Este última destaca levemente sobre as demais, e supón o 35,96 % da superficie total do perímetro.

Pendente	Superficie (m ²)	Porcentaxe sobre total (%)
<2%	215.073,37	35,96
2-5%	191.823,09	32,08
5-10%	78.730,79	13,17
10-15%	46.264,40	7,74
15-20%	27.324,74	4,57
20-25%	18.840,93	3,15
25-35%	10.422,85	1,74
35-50%	5.575,10	0,93
>50%	3.967,26	0,66
	598.022,54	100

Táboa 16: Distribución de pendentes na zona de actuación.

A altitude media da zona de actuación sitúase entre os 780-915 metros, sendo as altitudes medias da zona as que se indican na seguinte imaxe:

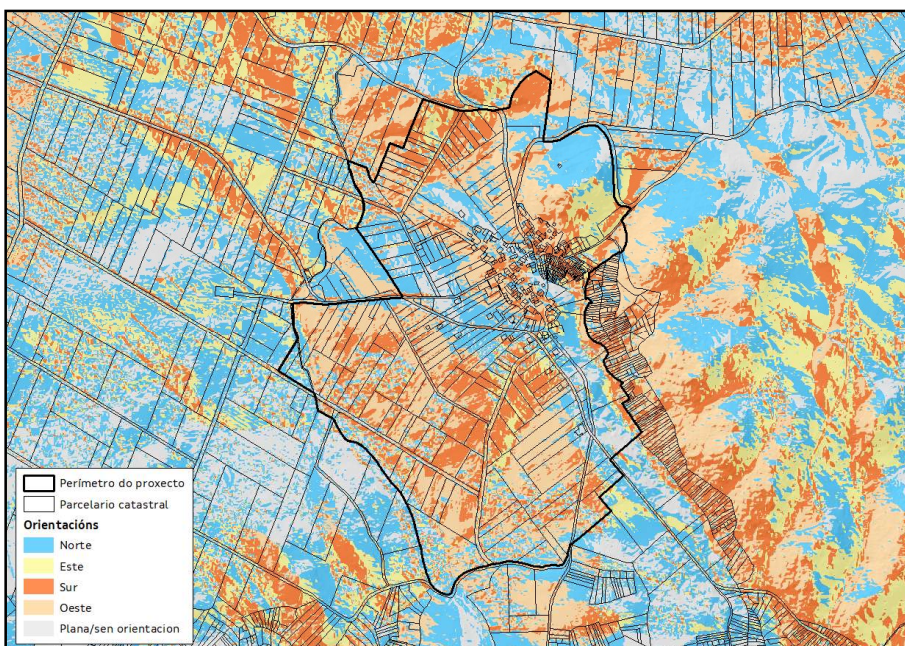

Imaxe 24: Distribución de altitudes no perímetro do proxecto.

En canto ás orientacións, na zona de actuación a orientación Leste, xunto ca plana ou sen orientación son as menos presentes sendo as orientacións Norte, Sur e Oeste as orientacións máis presentes.

Orientación	Superficie (m ²)	Porcentaxe sobre total
Norte	133.090,10	22,27%
Sur	147.106,90	24,60%
Leste	54.380,98	9,09%
Oeste	212.931,24	35,61%
Plana/sen orientación	50.513,32	8,45%
	598.022,24	100,00

Táboa 17: Distribución de orientacións na zona de actuación.

Imaxe 25: Distribución das orientacións no perímetro do proxecto.

Para complementar a análise, utilizouse a ferramenta "Propiedades dos Solos de Galicia", que integra as Ciencias do Solo, Matemáticas e Ciencias Xeo-Computacionais mediante o desenvolvemento da disciplina coñecida como "Digital Soil Mapping" (McBratney, 2003), centrada na creación de modelos predictivos para a estimación espacial de propiedades do solo. É un conxunto de bases de datos xeorreferenciadas, en forma de mapas dixitais a alta resolución espacial, xeradas por medio de métodos de inferencia estatística a partir de observacións de campo, datos de laboratorio e parámetros ambientais auxiliares ["Establecemento dun sistema experto de base tecnolóxica para a cuantificación de propiedades de solos en Galicia" (EM2012/060) -Proxecto financiado pola Xunta de Galicia dentro do Programa de Investigadores Emerxentes na convocatoria 2012 (Investigador Principal: Luís Rodríguez Lado; luis.lado@usc.es)].

Con esta ferramenta, establecéronse as características físicas e químicas do solo para cada parcela a porcentaxe de arxila, area e limo e materia orgánica, o valor de pH, ...

A modo de resume, os valores medios da zona inclúense na táboa seguinte:

CARACTERÍSTICA	VALOR
pH	4,5 – 5,5
Materia Orgánica (%)	8 – 14
Carbono Orgánico (%)	5 – 8,5
Densidade do solo (g.cm^{-3})	0,8 – 1
Porosidade (%)	65 – 72
Textura	Francoareosa
Textura (HYPRES)	Media
Limo (%)	26 – 30
Arxila (%)	13 – 15
Area (%)	56 – 60

Táboa 18: Resume de valores medios para a caracterización de terreos na zona de actuación.

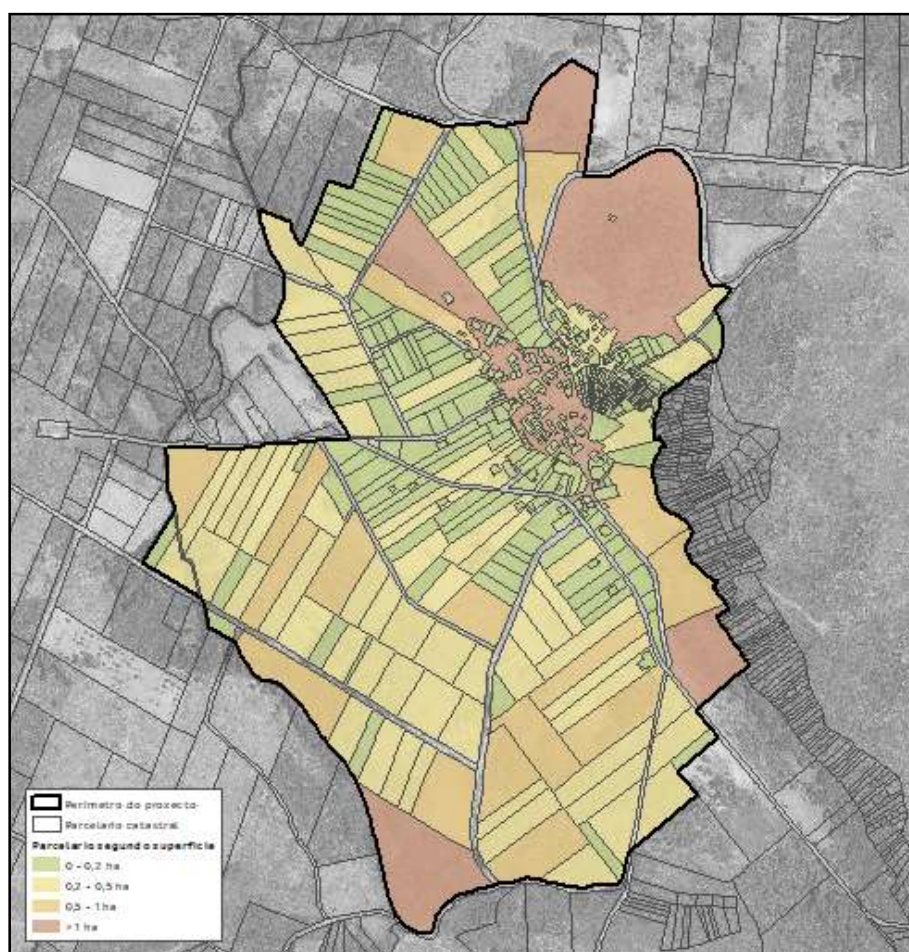

7.7. CARACTERIZACIÓN DA PROPIEDADE DOS TERREOS

As parcelas obxecto de actuación no proxecto de Aldea Modelo son un total de 389 predios, tendo en conta que no cómputo non se inclúen as parcelas localizadas en zona de núcleo rural, practicamente a superficie do perímetro da aldea modelo está incluída na concentración parcelaria Cualedro- Carzoá – Vilela con data de firmeza de acordo 17/11/2004, quedou unha pequena zona de hortas sen concentrar correspondente co polígono 163.

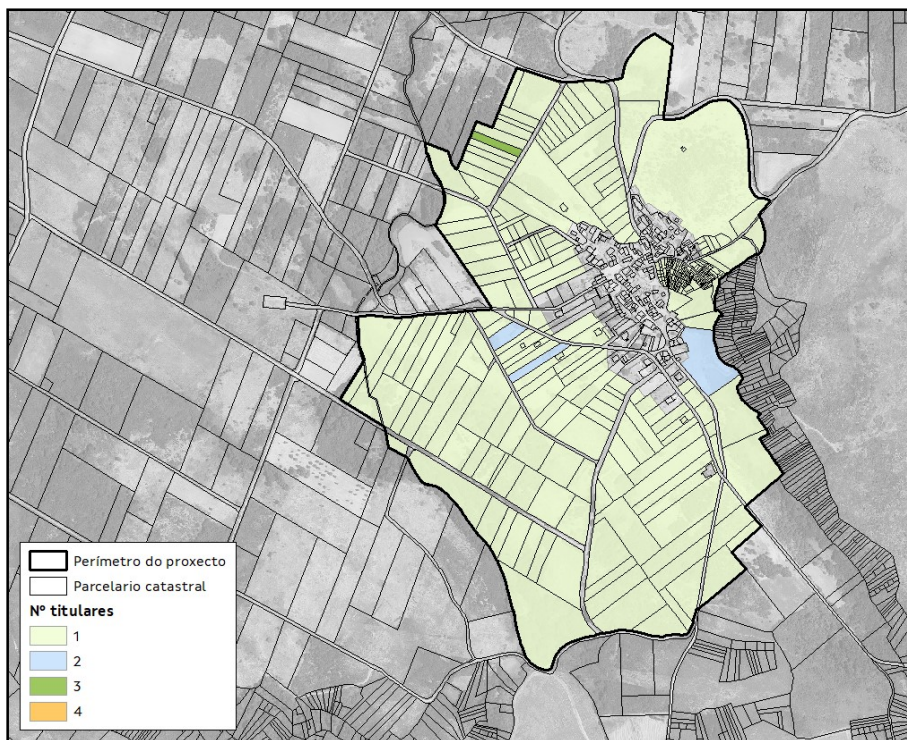
A superficie total do perímetro da aldea modelo é de 59,8 ha. A superficie media dos predios que forman o perímetro é de 1.341,68 m², sendo o total da superficie de actuación 50,99 ha.

Imaxe 26: Distribución do tamaño das parcelas no perímetro do proxecto.

Como se pode observar na imaxe anterior a maioría das parcelas atópanse incluídas no rango 0-0,2 ha; analizando un pouco máis a fondo este rango de superficie podemos concluír que o 59,89 % dos predios ten unha superficie inferior os 1.000 m² o que equivale a 233 parcelas.

Imaxe 27: Distribución do número de titulares por parcela no perímetro do proxecto.

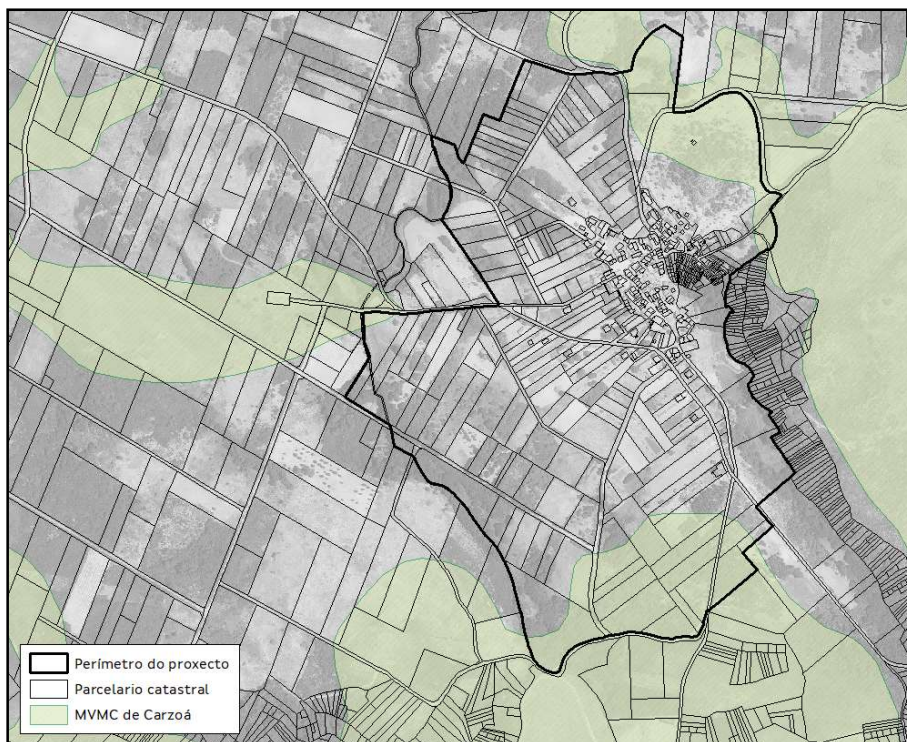
En relación á titularidade das parcelas, a maioría (o 90,7%) está en mans dun so titular, cunha media de 1,8 parcelas por persoa; 20 referencias catastrais posúen máis dun titular, cabe destacar unha parcela cunha superficie de 233 m² que está repartida entre 23 titulares catastrais.

No referente o tipo de propiedade, dentro da zona de estudo existe superficie pertencente os Montes Veciñais en Man Común (MVMC). Dentro do perímetro do proxecto atópanse parcelas pertencentes ao MVMC de Carzoá integrado no Distrito XIV Verín – Viana.

O MVMC de Carzoá foi constituído o 9 de novembro de 1977 segundo se mostra na carpeta ficha deste (Anexo II) . Logo de consultar o Rexistro de Montes Ordenados dispoñible a través da oficina de medio rural non consta que este MVMC conte con algún instrumento de ordenación ou xestión forestal aprobado pola consellería competente en materia de montes.

A superficie que ocupa este monte segundo a carpeta ficha (ano 1977) está representada no Plan Básico Autonómico (PBA) tal e como se mostra na seguinte imaxe:

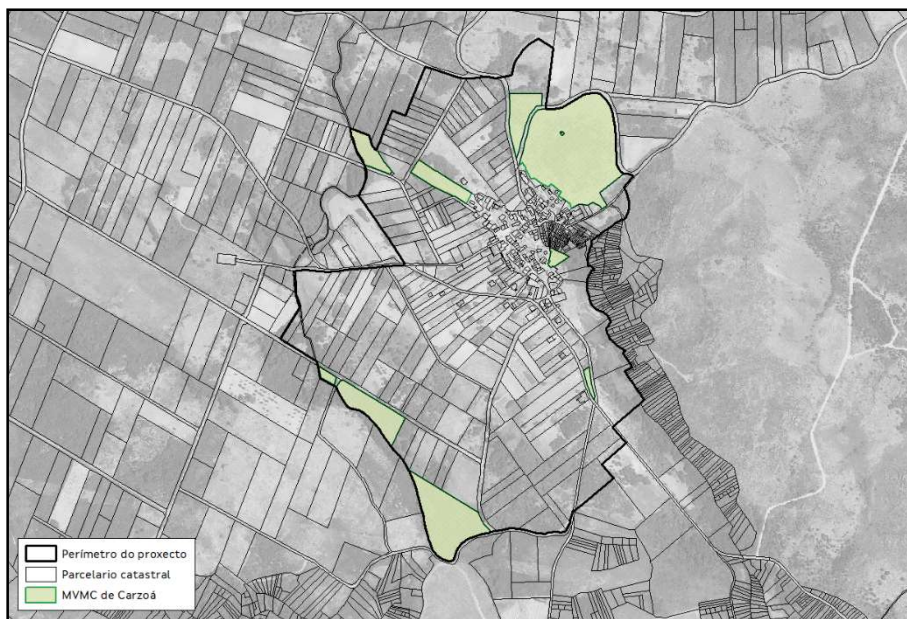
Imaxe 28: Superficie de Monte Veciñal en Man Común segundo PBA.

Nesta zona, tras a reestruturación parcelaria realizada, as parcelas que se relacionan pasaron a ser de titularidade do MVMC de Carzoá:

TITULARIDADE	REFERENCIA CATASTRAL	SUPERFICIE (m ²)
MVMC de Carzoá	32029A16300061	44.345
	32029A50300864	5.766
	32029A50300872	1.195
	32029A50300888	761
	32029A50300972	4.011
	32029A50301007	5.272
	32029A50301232	819
	32029A50301233	8.183
	32029A50301239	16.997
		87.349

Táboa 19: Relación parcelas propiedade de MVMC.

Imaxe 29: Parcelas propiedade do MVMC de Carzoá tras o proceso de concentración parcelaria na zona.

No Anexo I detállase a relación das parcelas incluídas no perímetro, parcelas excluídas e as súas causas de exclusión, así como a relación das parcelas das que non foi posible localizar ás súas persoas titulares.

7.8. ANÁLISE HISTÓRICA

Para coñecer o uso tradicional dos terreos, realízase un estudo evolutivo do aproveitamento do medio rural mediante a análise das ortofotos existentes.

Para acreditar historicamente o aproveitamento dos terreos consultáronse as ortofotos históricas da fototeca dixital do Instituto Xeográfico Nacional, en estas imaxes constátase a existencia de actividade agraria e forestal en todo o perímetro definido como Aldea Modelo.

1. VOO AMERICANO (1956-57)

Imaxe 30: Imaxe histórica. Voo americano (1956-57).

2. ORTOFOTO ANO 2003

Imaxe 31: Imaxe histórica. PNOA 2003.

3. ORTOFOTO ANO 2006-2007

Imaxe 32: Imaxe histórica. PNOA 2006-2007.

4. ORTOFOTO ANO 2009

Imaxe 33: Imaxe histórica. PNOA 2009.

5. ORTOFOTO ANO 2011

Imaxe 34: Imaxe histórica. PNOA 2011.

6. ORTOFOTO ANO 2014

Imaxe 35: Imaxe histórica. PNOA 2014.

7. ORTOFOTO ANO 2017

Imaxe 36: Imaxe histórica. PNOA 2017.

8. ORTOFOTO ANO 2020

Imaxe 37: Imaxe histórica. PNOA 2020.

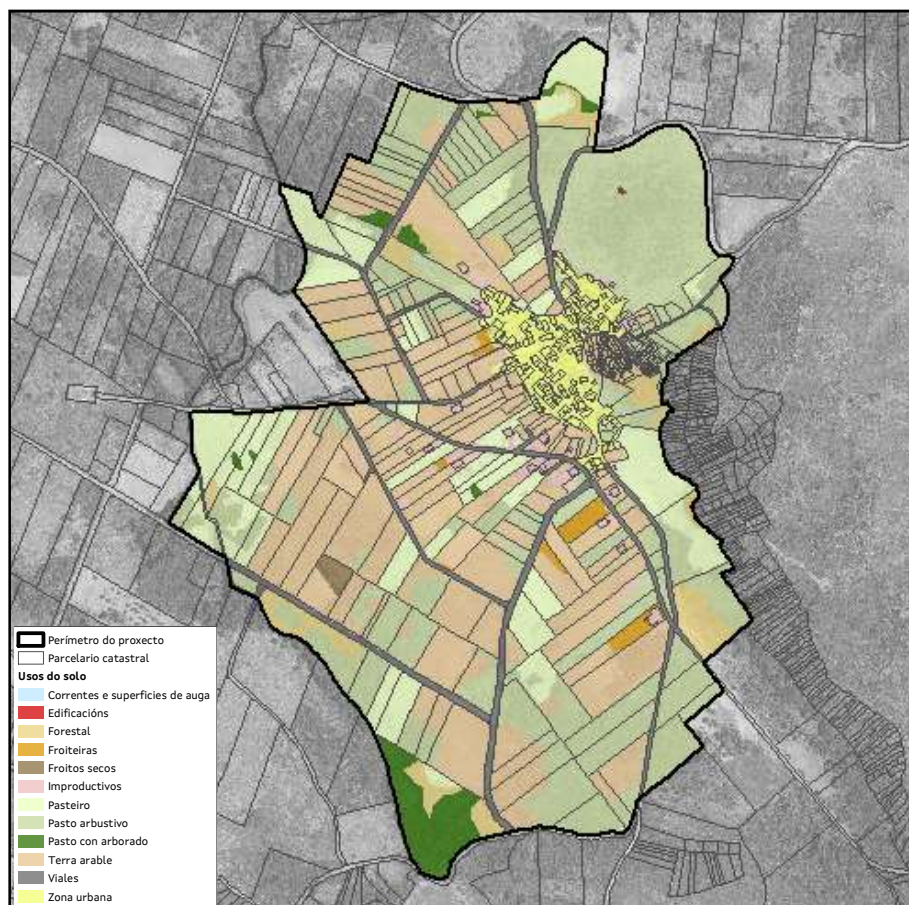

9. CONCLUSIÓN

Da revisión evolutiva das diferentes ortofotos, podemos concluír que na do ano 1956-57 identifícase claramente a zona aproveitada para cultivo agrícola. Nos últimos anos existe unha progresión no abandono do cultivo das terras, incrementándose a superficie de herbais e matogueiras en todo o ámbito do perímetro determinado como Aldea Modelo.

7.9. ESTADO ACTUAL

Complementario á definición de usos, determínanse os usos agroforestais actuais tomándose como punto de partida os usos actuais reflexados na cartografía do SIXPAC.

Imaxe 38: Usos segundo SIXPAC.

Con esta cartografía de base, e tras realizar a inspección en campo parcela por parcela, chegouse a definir o uso actual na zona de estudo.

USO ACTUAL	ÁREA (ha)	PORCENTAXE (%)
Forestal	2,63	4,40
Froiteiras	0,56	0,93
Froitos secos	0,17	0,28

USO ACTUAL	ÁREA (ha)	PORCENTAXE (%)
Improdutivos	1,00	1,67
Pasteiro	8,09	13,53
Pasto arbustivo	20,05	33,53
Pasto con arborado	1,61	2,69
Terra arable	19,90	33,28
Outros	5,79	9,69
TOTAL	59,80	100,00

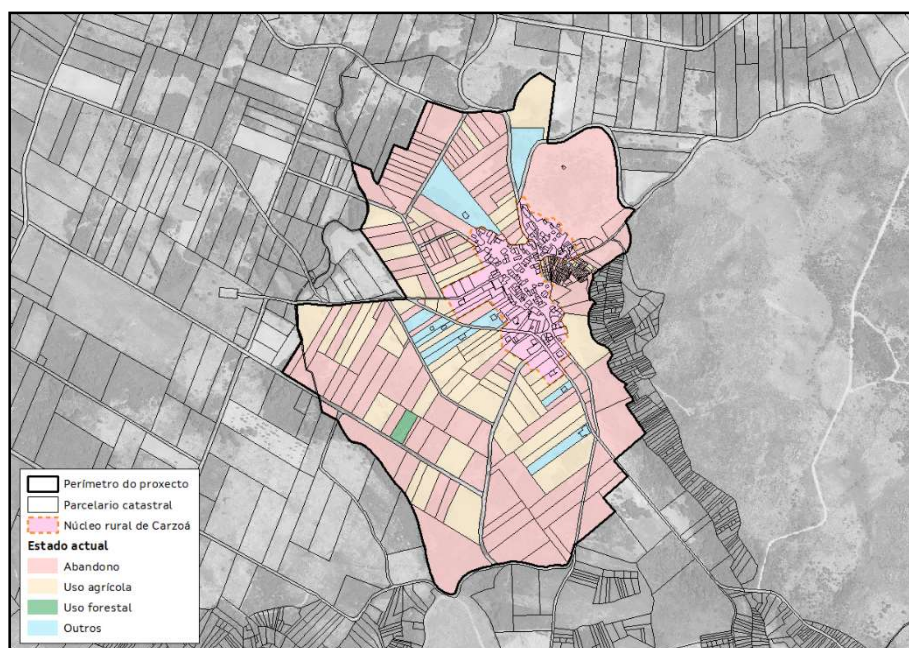
Táboa 20: Clasificación da superficie segundo usos SIXPAC.

Segundo o SIXPAC o uso principal nesta aldea é o pasto arbustivo que ocupa un 33,53 % da superficie total da área de actuación, seguido moi de preto pola terra arable que representa un 33,28 % da superficie total.

En canto ao estado actual dos terreos conclúese que da superficie que engloba o perímetro da aldea modelo, un 65,07 % mostra na actualidade un estado de abandono ou infrautilización.

USO ACTUAL	ÁREA (ha)	PORCENTAXE (%)
Abandono	33,18	65,07
Uso agrícola	14,22	27,89
Uso forestal	0,25	0,49
Outros	3,34	6,55
TOTAL	50,99	100,00

Táboa 21: Distribución da superficie por estado actual.

Imaxe 39: Estado actual da zona do perímetro segundo datos do traballo de campo.

A situación actual, con un alto índice de abandono/infrautilización dos terreos xera unha gran potencialidade da zona para a súa posta en produción sen que existan grandes condicionantes como poderían ser a existencia de terreos en produción ou masas consolidadas de frondosas autóctonas.

7.10. CARACTERIZACIÓN VISUAL DA SITUACIÓN ACTUAL

Na visita previa á zona de actuación, revisouse o perímetro proposto, para analizar de xeito xeral o estado dos terreos na actualidade.

Os resultados da visita refléxanse nas seguintes imaxes:

Estrada acceso a aldea

A Cidá. Xacemento catalogado

Forno Comunal.

Fonte con Pía e Lavadoiro.

Representación do abandono das edificacións.

Elemento etnográfico a protexer.

Vista do interior da aldea.

Camiño interior zona actuación.

Parcela en produción.

Horta autoconsumo

Plantación castaños.

Parcelas en abandono

Parcelas en abandono.

Parcelas en abandono.

8. CARACTERIZACIÓN DA PROTECCIÓN PATRIMONIAL

A normativa de obrigado cumprimento que regula as actuacións son:

- *Lei 16/1985, de 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.*
- *Decreto 199/97, que regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia.*
- *Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia.*
- *Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das Administracións Públicas.*
- *Decreto 93/2017, do 14 de setembro, polo que se regula a composición e funcionamento dos consellos territoriais de Patrimonio Cultural de Galicia, do Consello Asesor dos Camiños de Santiago e da Comisión Técnica de Arqueoloxía.*
- *Decreto 83/2018, do 26 de xullo, polo que se aproba o Plan Básico Autonómico de Galicia.*
- *Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia.*
- *As demais normas de aplicación, nomeadamente a lexislación vixente sobre o réxime do solo, a ordenación do territorio e o planeamento urbanístico, en relación coa protección e conservación do patrimonio cultural.*

Unha vez consultados o rexistro arqueolóxico da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural o catálogo de elementos protexidos no PXOM do concello de Cualedro e o Plan Básico Autonómico, no perímetro da Aldea Modelo de Francos realizaranse traballos nalgúñas parcelas incluídas nos contornos tanto de xacementos censados-catalogados e de elementos catalogados do Patrimonio Cultural.

Os contornos que afectan ás parcelas que se atopan dentro do perímetro da Aldea Modelo de Carzoá son:

- A Cidá (código PXOM GA32028006 e PBA 31072).
- Poza para o rego (código PXOM 0301ETNBE04 e PBA 31079).
- Forno comunal (código PXOM 0301ETNFO01 e PBA 31081).
- Fonte con pía e lavadoiro na cortiña (código PXOM PXOM 0301ETNFN03 e PBA 31080).
- Conxunto de dúas casas e tres galpóns en ringleira (código PXOM 0301ARQCON09 e PBA 31075).

Segundo o disposto no artigo 39.1 da Lei 5/2016, "*As intervencións que se pretendan realizar en bens de interese cultural ou catalogados, así como, de ser o caso, no seu contorno de protección ou na súa zona de amortecemento, terán que ser autorizados pola consellería competente en materia de patrimonio cultural, coas excepcións que se establece esta lei*".

Os elementos incluídos no inventario municipal que afectan ao perímetro de actuación son:

1. A CIDÁ (código PXOM GA32028006).

Castro, Idade de Ferro.

O castro emprazado no cumio dun outeiro rochoso a unha cota de altitude de 904 m.s.n.m. Presenta planta ovalada defendido por condicións naturais favorables e murallas que configuran as distintas terrazas habitacionais. Na croa aprécianse varios orificios circulares para apoio de postes.

Código no Catálogo das PXOM de Cualedro: código GA32028006.

Grado de protección: Integral.

Código no Catálogo da Xunta: PBA 31072.

Categoría do Ben: Inventariado [Inventario de Bens Patrimoniais da Xunta Catalogado (Catálogo da Xunta e dos PXOM) Elemento Catalogado do Patrimonio Cultural].

2. POZA PARA O REGO (código PXOM 0301 ETN BE 04).

Bebedeiro.

Poza para o rego, de grandes dimensións, de planta rectangular e bordos de cantería. Está situada no alto do núcleo tradicional, á beira do camiño que leva á canteira.

Código no Catálogo das PXOM de Cualedro: código 0301 ETN BE 04.

Grado de protección: Ambiental.

Código no Catálogo da Xunta: PBA 31079.

Categoría do Ben: Inventariado [Inventario de Bens Patrimoniais da Xunta Catalogado (Catálogo da Xunta e dos PXOM) Elemento Catalogado do Patrimonio Cultural].

3. FORNO COMUNAL (código PXOM 0301 ETN FO 01).

Forno.

Forno sinxelo de planta rectangular irregular e cuberta a dúas augas sobre muros de cachotería. Recentemente rehabilitado. Non ten uso definido, aparte de ser lugar de reunión dos veciños. Situado fora do núcleo tradicional, á beira da cortiña.

Código no Catálogo das PXOM de Cualedro: código 0301 ETN FO 01.

Grado de protección: Estrutural.

Código no Catálogo da Xunta: PBA 31081.

Categoría do Ben: Inventariado [Inventario de Bens Patrimoniais da Xunta Catalogado (Catálogo da Xunta e dos PXOM) Elemento Catalogado do Patrimonio Cultural].

4. FONTE CON PÍA E LAVADOIRO NA CORTIÑA (código PXOM 0301 ETN FN 03).

Conxunto heteroxéneo.

Conxunto de fonte de levada con pía e lavadoiro.

A fonte ten planta cadrada e un cabeceiro excéntrico do que sae o cano que leva a auga. A carón está o lavadoiro de planta rectangular, comunicante coa fonte. O seu deseño é herdeiro do das fontes de deseño culto, ás que intenta facer referencia formal, aínda que con bastante austeridade. Situada no borde leste da cortiña, pechando unha pequena praciña ao final da rúa, nunha posición periférica ao núcleo tradicional.

Código no Catálogo das PXOM de Cualedro: código 0301 ETN FN 03.

Grado de protección: Estrutural.

Código no Catálogo da Xunta: PBA 31080.

Categoría do Ben: Inventariado [Inventario de Bens Patrimoniais da Xunta Catalogado (Catálogo da Xunta e dos PXOM) Elemento Catalogado do Patrimonio Cultural].

5. CONXUNTO DE DÚAS CASAS E TRES GALPÓNS EN RINGLEIRA (código PXOM 0301 ARQ CON 09).

Conxunto heteroxéneo.

Conxunto de dúas casas e varios cortellos con cuberta de tella cerámica a dúas augas sobre muros de cantería. O conxunto está aliñado, formando parte dunha ringleira á beira da cortiña, dando fronte á fonte e ao lavadoiro. Pola fachada principal destaca a continuidade da fronte que mostra á rúa, á vez que se distancia dela. Pola traseira, destaca polo recolleemento do espazo semipúblico diante da fonte.

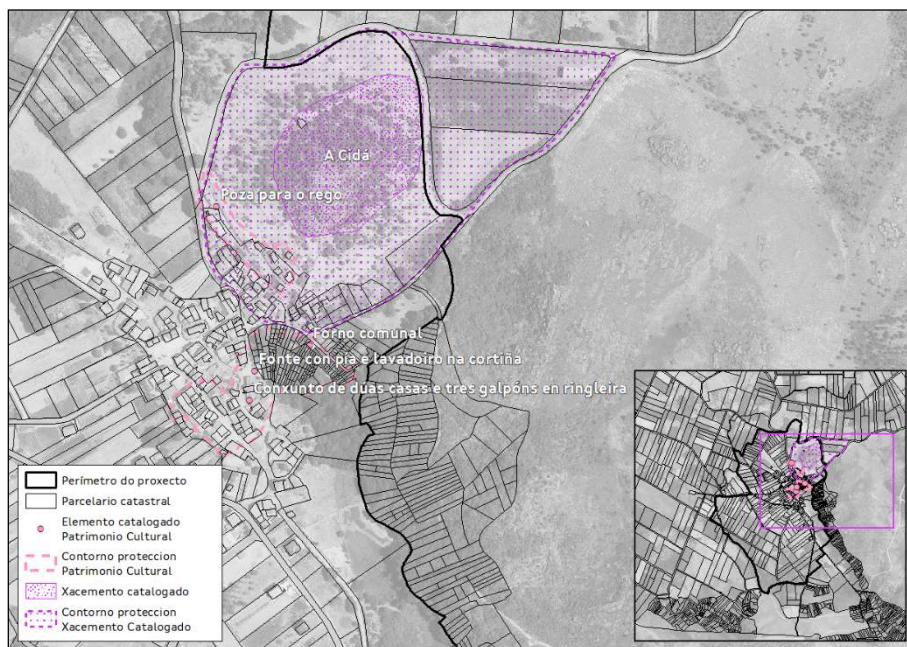

Código no Catálogo das PXOM de Cualedro: código 0301 ARQ CON 09.

Grado de protección: Ambiental.

Código no Catálogo da Xunta: PBA 31075.

Categoría do Ben: Inventariado [Inventario de Bens Patrimoniais da Xunta Catalogado (Catálogo da Xunta e dos PXOM) Elemento Catalogado do Patrimonio Cultural].

Imaxe 40: Elementos patrimoniais a protexer.

Para a protección dos elementos patrimoniais inventariados na zona de actuación, previo ao inicio dos traballos ou de calquera labor relacionada con eles, deberanse cumprir as seguintes condicións:

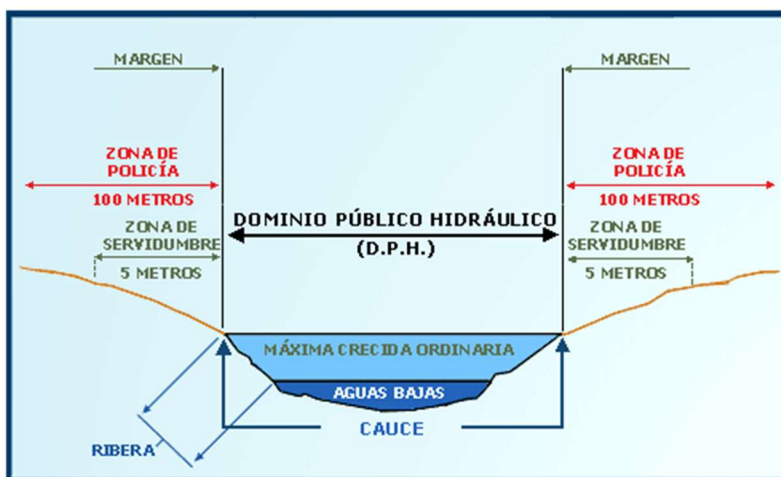
- Balizamento dos xacementos arqueolóxicos seguindo unha perimetral que garanta a intanxibilidade da área de protección integral ou, de non estar esta precisada, en canto as evidencias físicas en superficie (estruturas defensivas dos castros, protuberancias nos relevos nas mámoas e outros xacementos megalíticos, afloramentos rochosos nos petróglifos etc.).
- As rozas serán exclusivamente manuais na inmediación dos elementos patrimoniais inventariados.
- Non se realizarán movementos de terra, nin amoreamentos ou depósitos, nin se poderá abrir pistas novas no contorno de protección dos xacementos.
- Respectaranse os afloramentos rochosos, por se existise arte rupestre. En ningún caso a maquinaria ou o tráfico rodado se realizará sobre deles. Tampouco se arrastrarán troncos nin refugалlos sobre a súa superficie nin se amorearán nin se depositarán enriba destes.
- Non se talarán en ningún caso árbores frondosas autóctonas en cumprimento do establecido na propia Lei 3/2007, do 9 de abril, de prevención e defensa contra os incendios forestais.

9. CARACTERIZACIÓN DA PROTECCIÓN HIDROGRÁFICA

En materia de Augas a normativa de aplicación será o Real Decreto legislativo 1/2001, do 20 de xullo, polo que se aproba o texto refundido da Lei de Augas; Lei 1/2006, do 23 de xuño, de Augas; Regulamento do Dominio Público Hidráulico (Real Decreto 849/1986, do 11 de abril); e Real Decreto 1/2016, do 8 de xaneiro, polo que se aproba a revisión dos Plans Hidrolóxicos das demarcacións hidrográficas do Cantábrico Occidental, Guadalquivir, Ceuta, Melilla, Segura e Júcar e da parte española das demarcacións hidrográficas do Cantábrico Oriental, Miño-Sil, Douro, Tago, Guadiana e Ebro.

Imaxe 41: Zonas afección hidrográfica.

Pola zona de actuación do proxecto discorren os Regatos de Carzoá e o Regato de Bocas o do Muiño. A *lexislación de augas*, tanto no artigo 6 do Texto Refundido da Lei de Augas, aprobada polo Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de xullo (A), como o artigo 6 do Real Decreto 849/1986, de 11 de abril, polo que se aproba o Regulamento do Dominio Público Hidráulico (RDPH), establece nas marxes laterais das canles, e en toda a súa extensión lonxitudinal, unhas faixas laterais de protección de 100 metros, subdivididas á súa vez en dúas zonas coñecidas como zona de servidume e policía, en concreto:

- A zona de servidume de 5 metros de anchura para uso público regulado regulamentariamente.
- A zona de policía de 100 metros de anchura na que se condicionará o uso do chan e as actividades que se desenvolvan.

10. CARACTERIZACIÓN INFRAESTRUCTURAS

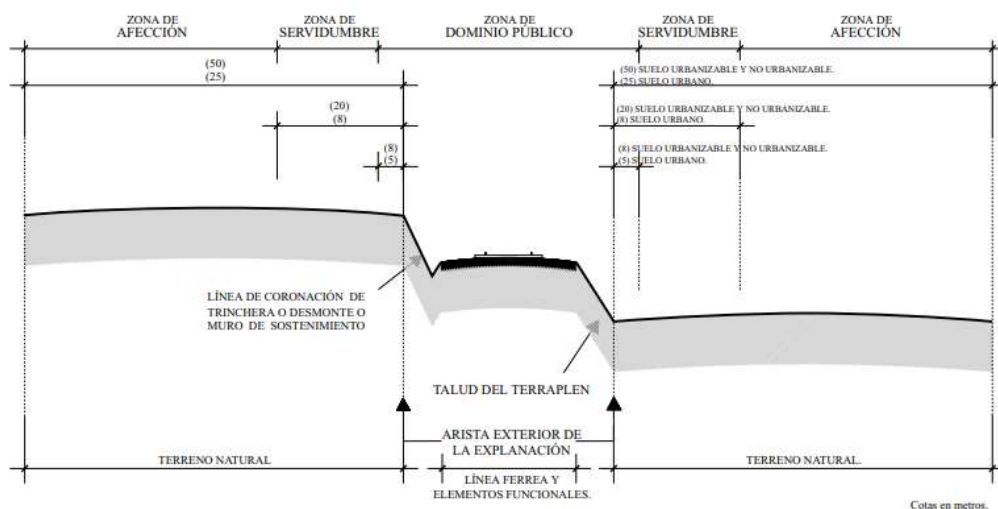
En materia de estradas, a normativa de aplicación será o establecido na *Lei 8/2013, de 28 de xuño, de estradas de Galicia e no Decreto 66/2016, de 26 de maio, polo que se aproba o Regulamento xeral de estradas de Galicia*.

Neste regulamento xeral establece, para o caso das estradas convencionais como a que afecta ao proxecto, que nas marxes das estradas e en toda a súa extensión lonxitudinal, unhas faixas de dominio público e faixas de protección, a súa extensión establécese:

- A zona de dominio público é a distancia medida dende a aresta exterior da explanación correspondente á calzada medida perpendicular a esta. Esta distancia establécese en dez metros no caso de estradas convencionais.
- A zona de afección é aquela que, medida do mesmo xeito que a anterior, ocupa trinta metros no caso de estradas convencionais.

Para a afección a outras infraestruturas de transportes, a normativa de aplicación será:

- Lei 16/1987, do 30 de xullo, de ordenación dos transportes terrestres.*
- Real Decreto 1211/1990, do 28 de setembro, polo que se aproba o Regulamento de Ordenación dos Transportes Terrestres.*

EXPLANACIÓN: Franja de terreno en la que se ha modificado la topografía natural del suelo y sobre la que se construye la línea férrea, se disponen sus elementos funcionales y se ubican sus instalaciones.
ARISTA EXTERIOR DE LA EXPLANACIÓN: Intersección del pie del talud del terraplén o línea de coronación de trinchera o desmonte o, en su caso, de los muros de sostenimiento con el terreno natural.

Imaxe 42: Zonas de afección por infraestruturas.

As actuacións a realizar en zonas de afección de infraestruturas requiren as autorizacións necesarias por parte do organismo titular da estrada.

11. ORDENACIÓN PRODUTIVA DOS TERREOS

A análise do grao de abandono dos predios da zona de actuación, mediante o estudio realizado parcela a parcela, completándoo coas características climáticas, hidrolóxicas, edafolóxicas, de produción e limitacións; permitiu a xeración de fichas individuais descritivas nas que se identifican tanto os elementos que poderían condicionar un futuro cultivo unha futura posta en produción dos terreos, así como a análise individual da orientación produtiva de cada parcela. As producións potenciais que se atopan en parcelas similares na contorna.

Esta análise permite obter unha caracterización xeral da zona de estudo, tanto a nivel global para o conxunto do perímetro da aldea como a nivel de parcela, chegando a propoñer unha clasificación na que se establece unha zonificación óptima para o cultivo dunha especie principal e outra secundaria.

Neste punto preténdese determinar aqueles cultivos ou aproveitamentos para os que existe unha maior aptitude, xustificando a decisión tecnicamente, dende o punto de vista económico, técnico, social e ambiental, na totalidade ou parte do perímetro, tanto un uso ou actividade principal como secundaria.

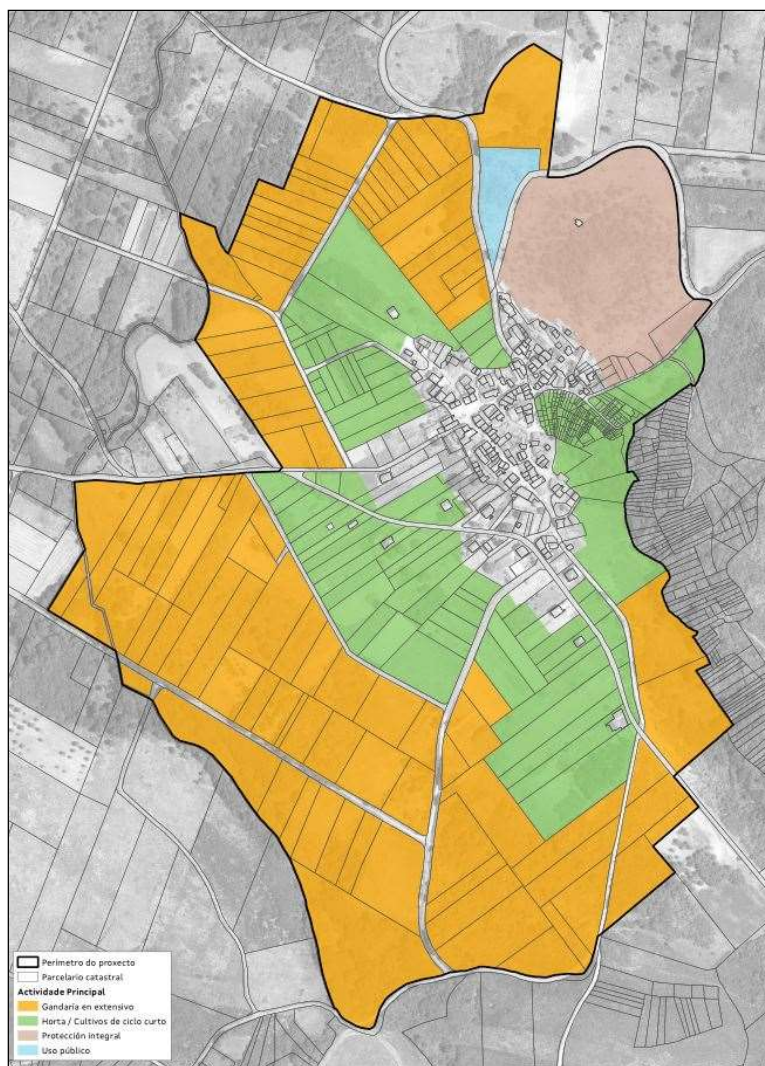
11.1. CARACTERIZACIÓN DOS TIPOS DE CULTIVO ANALIZADOS

Para analizar o uso para a posta en produción agrogandeira e forestal dos terreos, mediante o establecemento de actividades gandeiras ou cultivos agrarios e forestais para obtención de froito, establécese unha proposta de actividade principal e secundaria. Para isto, construíuse un sistema de información xeográfica (SIX) no que se verteron todos datos recompilados que se mencionaron nos apartados anteriores (datos bibliográficos, de gabinete e obtidos en campo), no cal a partir de diferentes técnicas de análise chegouse a propoñer un cultivo ou actividade principal e secundaria para cada unha das parcelas da aldea.

Debido ás condicións identificadas na zona afectada polo proxecto de Aldea Modelo de Carzoá (Cualedro), establécese unha zonificación dos terreos para definir a **ACTIVIDADE PRINCIPAL**:

- **CULTIVOS HORTÍCOLAS / CULTIVOS DE CICLO CURTO:** Zona central da aldea, nas inmediacións do núcleo rural. Nesta zona establécese a coexistencia do aproveitamento dos terreos para cultivo de produtos de horta, cereais e outros cultivos de ciclo curto.
- **GANDARÍA EN EXTENSIVO:** Na zona máis exterior do perímetro, establécese o aproveitamento gandeiro en extensivo, pois ofrece unhas condicións idóneas para o gando con zonas de pasto, zonas sombrías pola presenza de pés arbóreos dispersos e zonas húmidas polo paso de regatos.
- **PROTECCIÓN INTEGRAL:** Delimítase como protección integral aquela superficie incluída dentro do contorno de protección do xacemento catalogado como A Cidá.

Imaxe 43: Actividade principal.

Dentro das distintas posibilidades de gandería extensiva, contéplase principalmente o aproveitamento para vacún de carne, gando porcino, ovino e cabrún. Calquera das modalidades elixidas deberá ser en extensivo e terán prioridade aquelas explotacións que inclúan unha produción integrada e/ou en ecolóxico.

Será prioritario nalgunha zona a coexistencia de gando en extensivo e a produción de cultivos para o propio abastecemento da explotación, para garantir a sustentabilidade e multifuncionalidade do aproveitamento.

Dentro das zonas analizadas existen zonas con importante potencial apícola, debido á existencia de vexetación que potencia este aproveitamento, esta actividade terase en conta como complementaria en todo o perímetro da aldea (a localización deberá estar supeditada á normativa existente que regula a actividade).

Ao tratarse dunha área con masas consolidadas de frondosas autóctonas, e dende o punto proteccionista do proxecto, deberase adecuar a carga gandeira e o plan de manexo da explotación de xeito que non afecte ás masas arbóreas existentes. Como

norma xeral a carga gandeira¹ deberá ser inferior a 2 UGM²/ha. Así por exemplo, para o gando vacún supón un límite de 2 vacas adultas/ha. Para o gando ovino e cabrún o límite será de 13 animais/ha. No caso de explotacións de porcino recoméndase³ non superar os 15 porcos por hectárea e establecer varios recintos de manexo que permitan a rotación dos animais de tal xeito que posibilite un período de rexeneración mínimo de 45 días.

Nas parcelas nas que se identifiquen masas consolidadas de frondosas autóctonas (principalmente do xénero *Quercus* spp. e *Castanea sativa*), aplicarase o modelo silvícola XFAS (xestión de frondosas por rareo sucesivo) e CS3 (Producción de froito e outros aproveitamentos e persistencia en soutos tradicionais), en base ao establecido na orde do 9 de febreiro de 2021 pola que se modifica o anexo I da Orde do 19 de maio de 2014 pola que se establecen os modelos silvícolas ou de xestión forestal indicativos e referentes de boas prácticas forestais para os distritos forestais de Galicia.

Neste modelo silvícola o obxectivo fundamental é garantir a persistencia da masa, a produción múltiple e a conservación da biodiversidade nas masas consolidadas de frondosas autóctonas mediante tratamento de rareo sucesivo. Asegurarase a conservación dos valores ecosistémicos e ambientais e da diversidade, dentro de Rede Natura 2000, estarase ao indicado no seu plan director.

Serán actividades permitidas as rozas selectivas nos bosquetes en rexeneración, a xeito de axuda á rexeneración natural ata a etapa de monte bravo e as rozas perimetrais con zonas de matogueira para facilitar rexeneración e reducir o risco de incendio forestal. Non é necesario fixar unha quenda de corta por non buscarse un sistema de xestión rotacional, senón de cuberta forestal continua. Reservarase árbores á corta, distribuídos tanto individualmente como en grupos, permitíndose cortas de rareo sucesivo con período de rexeneración mínimo de 20 anos, aplicadas por bosquetes ou por faixas, sen que chegue nunca a producirse o apeo completo de ningún rodal.

Para establecer unha actividade / cultivo secundario, realízase unha análise dos cultivos agrarios e forestais para obtención de froito, a priori, máis aptos tendo en conta as condicións agronómicas da zona de actuación. Os cultivos analizados son os seguintes:

	SEMENTEIRA/ PLANTACIÓN	PROFUNDIDADE	RANGO TEMPERATURA	RESISTENCIA XEADAS	PRECIPITACIONS	SOLO	PH	M.O.	SALINIDADE
XIRASOL	FEBREIRO/ MAIO	60cm	13° a 30°C	SI	<400 mm	ARXILO AREOSOS	7	ALTA	ALTA
TRIGO	OUTONO	80cm	3°-32°C	MEDIA	<400 mm	ARXILO AREOSOS	7	MEDIA	MEDIA

¹ Tómanse como referencia os valores de produción ecolóxica. Ver anexo IV do *REGULAMENTO (CE) N° 889/2008 DA COMISIÓN* de 5 de setembro de 2008, *Polo que se establecen disposicións de aplicación do Regulamento (CE) no 834/2007 do Consello sobre produción e etiquetado dos produtos ecolóxicos, con respecto á produción ecolóxica, o seu etiquetado e o seu control.*

² UGM = Unidade de Gando Maior. Ver conversión das diferentes categorías no anexo II do Regulamento (UE) n° 808/2014 da Comisión, do 17 de xullo de 2014.

³ Real Decreto 1221/2009, do 17 de xullo, polo que se establecen normas básicas de ordenación das explotacións de gando porcino extensivo e polo que se modifica o Real Decreto 1547/2004, do 25 de xuño, polo que se establecen as normas de ordenación das explotacións cunícolas.

	SEMENTEIRA/ PLANTACIÓN	PROFUNDIDADE	RANGO TEMPERATURA	RESISTENCIA XEADAS	PRECIPITATIONS	SOLO	PH	M.O.	SALINIDADE
CEBADA	XANEIRO/ MARZO	50cm	-10° a 20°C	MEDIA	Resistente a seca	FRANCOAREOSOS	VAR.	ALTA	ALTA
CENTEO	OUTONO	50cm	5° a 32°C	ALTA	Resistente a seca	AREOSOS CALIZOS PEDREGOSOS	<7	BAIXA	MEDIA
VIDE	INVERNO/ PRIMAVERA	ALTA	-20° a 38°C	BAIXA	250-450 mm	VARIABLE	7-9	MEDIA	MEDIA
OLIVEIRA ⁴	OUTONO	> 60 cm	-12° a 40°C	ALTA	250-450 mm	FRANCOAREOSOS	7-9	BAIXA	ALTA
CASTIÑEIRO	NOVEMBRO/ FEBREIRO	40-60 cm	-20° a 38°C	MEDIA	400-900 mm	FRANCO	5,7- 6	3-5 %	BAIXA

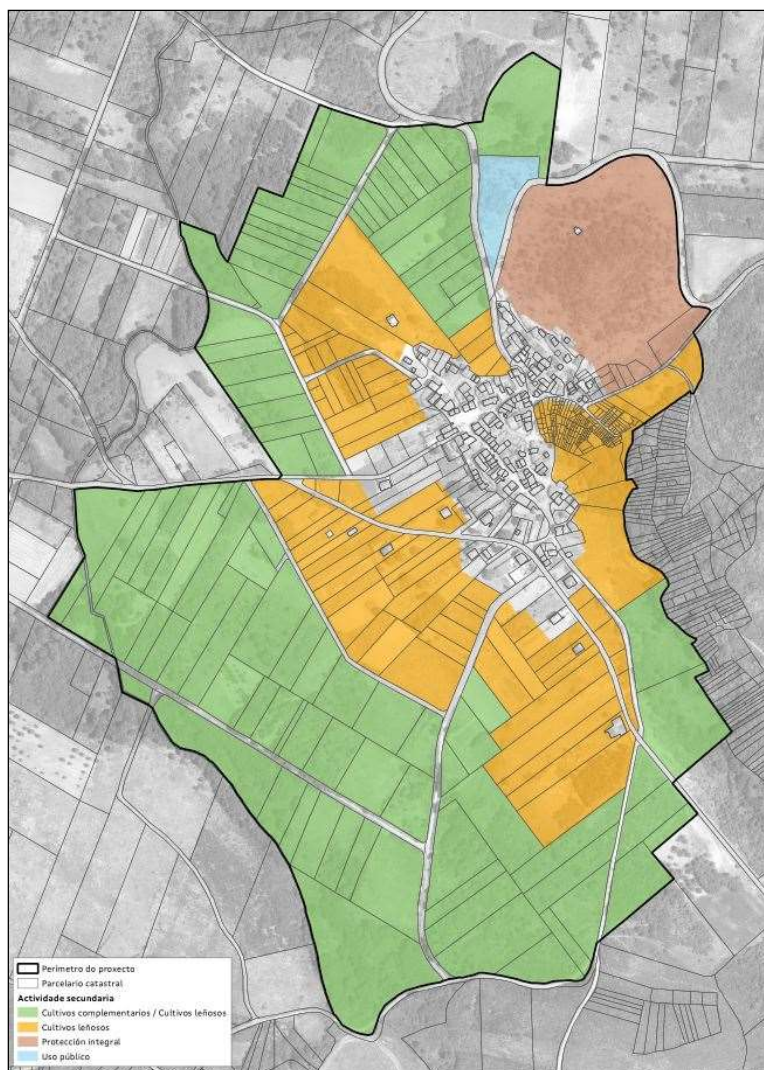
Táboa 22: Análise das necesidades dos cultivos.

Tendo en conta o anterior para o establecemento de **ACTIVIDADE SECUNDARIA**, conclúese que os terreos analizados presentan, por zonas, as seguintes potencialidades:

- CULTIVOS COMPLEMENTARIOS / CULTIVOS LEÑOSOS: Destinada a cultivos complementarios á explotación ou á plantación de árbores froiteiras, como a plantación de castaño para froito.
- CULTIVOS LEÑOSOS: Nas parcelas da zona central da aldea establécese como actividade secundaria o aproveitamento dos terreos para plantación de árbores froiteiras, fundamentalmente plantación de castaño para froito.
- PROTECCIÓN INTEGRAL: Ao igual que na actividade principal, aquela superficie incluída dentro da protección patrimonial deberá ser protexida para a conservación do xacemento catalogado.

⁴Para o cultivo de oliveira a profundidade de solo efectiva debe ser de polo menos 60 cm, non se debe encharcar a leira no inverno, aínda que sexa por un curto período de tempo nin debe ter veas de auga que a atravesen ou acuíferos ou mananciais a pouca profundidade respecto da superficie. Ten que estar asollada sen masas forestais grandes nos lindes no caso de que sexan leiras de menos de 1 ha.

Imaxe 44: Actividade secundaria.

Nas parcelas nas que se identifiquen masas consolidadas de frondosas autóctonas (principalmente do xénero *Quercus spp.*), no se define ningún tipo de actividade secundaria, aplicarase o modelo silvícola XFAS (xestión de frondosas por rareo sucesivo), en base ao establecido na orde do 9 de febreiro de 2021 pola que se modifica o anexo I da Orde do 19 de maio de 2014 pola que se establecen os modelos silvícolas ou de xestión forestal indicativos e referentes de boas prácticas forestais para os distritos forestais de Galicia.

Neste modelo silvícola o obxectivo fundamental é garantir a persistencia da masa, a produción múltiple e a conservación da biodiversidade nas masas consolidadas de frondosas autóctonas. Asegurarase a conservación dos valores ecosistémicos e ambientais e da diversidade.

Serán actividades permitidas as rozas selectivas nos bosquetes en rexeneración, a xeito de axuda á rexeneración natural ata a etapa de monte bravo e as rozas perimetrais con zonas de matogueira para facilitar rexeneración e reducir o risco de incendio forestal. Non é necesario fixar unha quenda de corta por non buscarse un sistema de xestión rotacional, senón de cuberta forestal continua.

12. SISTEMA DE XESTIÓN DE TERRAS

Como xa se adiantou nos antecedentes deste documento, o sistema de xestión das terras que forman parte do proxecto de Aldea Modelo será a incorporación ao Banco de Terras e o seu posterior arrendamento. Os procedementos de incorporación e arrendamento de predios a través do Banco de Terras están regulados na Lei 11/2021 de recuperación da terra agraria de Galicia e nos acordos do Consello de Dirección da Agader. Toda a normativa de aplicación pode consultarse en <https://agader.xunta.gal/gl/banco-de-terras/lexislacion-e-normativa/>.

12.1. PARCELAS OBXECTO DE ACTUACIÓN

As parcelas contempladas no proxecto de orientación produtiva para a posta en valor de terreos na Aldea Modelo de Carzoá (Cualedro) son nas que inicialmente os titulares indicaron o seu interese para participar no proxecto [Ver plano 25].

As parcelas de actuación definitivas, estableceranse unha vez definida a actividade a desenvolver e tras a incorporación definitiva das parcelas por parte dos seus titulares no Banco de Terras de Galicia.

12.2. PREZO MÍNIMO DE ARRENDAMENTO

O Banco de Terras conta cuns prezos de referencia para os arrendamentos que son propostos pola Comisión Técnica de Prezos e Valores (capítulo III da *Lei de recuperación da terra agraria de Galicia*); e que posteriormente son remitidos ao Consello da Xunta para a súa aprobación.

Estes prezos de referencia fíxanse por unidade de superficie en función da parroquia onde se localiza e o tipo de terras (terras de labor, pasteiros, etc.). Como cada finca pode ter un porcentaxe de diferentes tipos de terras, o prezo de cada finca obtense por multiplicación da superficie de cada tipo de terra que posúe e o valor unitario da parroquia no que está.

Os prezos de referencia⁵ do Banco de Terras (expresados en €/ha*ano), para a parroquia de Carzoá (San Roque), no concello de Cualedro, son os establecidos na seguinte táboa:

Concello	Parroquia	Prezo cultivos leñosos	Prezo terras de labor	Prezo pastos e matos	Prezo forestais	Prezo incultos
Cualedro	Carzoá (San Roque)	158	132	60	97	14

Táboa 23: Prezos de referencia do Banco de Terras de Galicia.

⁵ Os prezos de referencia do Banco de Terras son aprobados anualmente, en base ao artigo 13 da lei de recuperación da terra agraria de Galicia.

As persoas interesadas no arrendamento deberán indicar na súa solicitude o prezo polo que estaría disposto a alugar as parcelas sendo igual ou superior o establecido como prezo de referencia do Banco de Terras.

O prezo ofertado, a maiores doutros factores que se definen nun apartado posterior deste documento, será tido en conta como criterio de valoración nas propostas de explotación produtivas que se presenten.

12.3. DURACIÓN DO ARRENDAMENTO

A *lei de recuperación de terra agraria de Galicia* (artigo 56.c) establece prazos máximos de arrendamento en función do destino que se lle dea ás parcelas obxecto de actuación. Así, para destinos forestais o prazo máximo será de 70 anos e para o resto de destinos será de 30 anos.

Os proxectos de posta en produción de terreos en Aldeas Modelo teñen unha orientación agropecuaria, polo tanto a duración máxima dos arrendamentos será de 30 anos.

En canto á duración mínima, á hora de incorporar os terreos ao proxecto, os propietarios comprométese ao arrendamento das parcelas por un período mínimo de 5 anos pois o inicio da recollida de declaracións de adhesión comezou ao abeiro da *lei 6/2011, do 13 de outubro, de mobilidade de terras de Galicia*. Nesta lei establécese no artigo 47ter.3.a "[...]deberán asumir un compromiso de incorporación de estas parcelas ao Banco de Terras para a súa cesión por un período mínimo de cinco anos[...]". Por isto, os propietarios á hora de asinar os documentos de adhesión ao proxecto comprometéronse á cesión das parcelas por un período mínimo de cinco anos.

Polo tanto, a duración dos arrendamentos no marco do proxecto de Aldea Modelo estarán comprendidos entre os 5 e os 30 anos. No caso de que se presenten propostas que impliquen a cesión de terreo por un prazo superior aos 5 anos, antes da selección da proposta deberá darse traslado aos titulares dos dereitos sobre os terreos para que presenten a súa conformidade.

13. OBRAS E INFRAESTRUCTURAS NECESARIAS PARA A POSTA EN PRODUCCIÓN DAS ACTIVIDADES A DESENVOLVER NA ALDEA MODELO

Despois de terse declarado a Aldea Modelo e declararse a utilidade pública do proxecto, realizouse unha roza para poder acceder ás parcelas e así poder analizar o terreo e establecer os usos e aproveitamentos máis axeitados para a zona de actuación. Tratouse dunha roza selectiva nas zonas que presentan maior estado de abandono, protexendo en todo caso os elementos patrimoniais existentes (fontes tradicionais, muros de pedra, marcos).

Neste caso, na Aldea Modelo de Carzoá, proxéctase a ordenación produtiva dos terreos mediante a gandería en extensivo, plantación e explotación de cultivos de ciclo curto.

En relación á actividade de gandería en extensivo será indispensable a construción dun peche perimetral do ámbito de actuación, tanto para o correcto manexo do gando da propia explotación como para evitar o acceso da fauna salvaxe ás instalacións (nomeadamente xabaril, lobo ou raposo entre outros). A tipoloxía e características do peche dependerá do tipo de gando empregado na explotación. En todo caso, como referencia, recoméndase a utilización de estacas de madeira tratada gornecidas ben con malla cinxética ou ben con arame galvanizado; así como a utilización de pastor eléctrico.

En relación aos cultivos que se queiran implantar, e dado que a maioría dos terreos veñen dunha situación de abandono prolongado no tempo; deberase realizar un laboreo profundo antes da implantación dos cultivos. Recoméndase voltar o terreo con arado de veso seguido de un ou dous pases de grada, aportación de emendas (encalado, abonado,...) e mesmo un pase de rotocultor.

Calquera instalación/elemento a instalar na Aldea Modelo deberá ser aprobada pola Agader, tendo en conta que deberá estar integrada na contorna e acorde ao indicado no catálogo da paisaxe de Galicia, e ás directrices que se establezan. Os materiais deberán ser sustentables, primando o uso de madeira e elementos naturais para edificación, todos os materiais deberán ser reutilizables e facilmente desmontables, garantindo que o promotor retire o material no momento de finalización da actividade.

Para cada zona e actividade as instalacións deberanse axear aos condicionantes establecidos na normativa sectorial de aplicación.

14. CRITERIOS DE VALORACIÓN DAS PROPOSTAS NO SUPOSTO DE CONCORRENCIA DE VARIAS SOLICITUDES DE PARTICIPACIÓN NO PROXECTO

No caso de existir varias solicitudes de participación para o mesmo proxecto de Aldea Modelo, segundo establece o artigo 116 da lei de recuperación da terra agraria de Galicia, definiranse un conxunto de criterios de preferencia para a cesión. Entre os criterios de adxudicación atenderase, entre outros, á complementariedade entre os proxectos dentro das Aldeas Modelo; ás propostas que teñan como finalidade a ampliación da base territorial das explotacións xa existentes, ás propostas que se refiran á produción ecolóxica e ás producións de gandería extensiva.

Atendendo a isto, o primeiro dos criterios que se propón é un criterio excluínte, é dicir, a solicitude que se presente deberá adecuarse ás orientacións produtivas definidas neste documento, caso contrario desbotarase sen máis.

Os criterios de ponderación son:

- Complementariedade: a complementariedade con outros proxectos de Aldea Modelo (por exemplo, nunha Aldea Modelo A prodúcese cereal que se usa como alimentación do gando doutra Aldea Modelo B) será valorada cunha puntuación de 60 puntos.
- Orientación produtiva: terán prioridade aquelas orientacións produtivas definidas neste documento como principal, que son as destinadas á gandería extensiva e aos cultivos complementarios. En segundo lugar estarán as orientacións produtivas definidas como secundaria. A puntuación máxima deste punto será 60 puntos que se verá reducida segundo o tipo de orientación proposta.
- Ampliación base territorial: a ampliación da base territorial das explotacións será valorada cunha puntuación de 60 puntos.
- Produción ecolóxica: a explotación en produción ecolóxica será valorada cunha puntuación de 60 puntos.
- Superficie: terán preferencia aquelas propostas que abarquen maior superficie dentro do perímetro da aldea. A puntuación máxima deste punto será 60 puntos que se verá reducida proporcionalmente segundo descenda a superficie do proxecto proposto con relación á superficie total do perímetro da Aldea Modelo.
- Continuidade: a continuidade con outras iniciativas de mobilidade de terras na mesma área será valorada cunha puntuación de 40 puntos.
- Proximidade: terán preferencia aquelas propostas que se presenten por persoas que residan na aldea. A puntuación máxima deste punto será 40 puntos que se verá reducida proporcionalmente segundo se afaste da aldea a residencia das persoas que presentan a solicitude. En primeiro lugar estarán os residentes na aldea, en segundo lugar os residentes no concello e en terceiro lugar os residentes en concellos limítrofes.
- Prezo: A puntuación máxima deste punto será 40 puntos para aqueles incrementos do 100% sobre o prezo base de referencia. Este valor reducirase proporcionalmente para aqueles prezos comprendidos entre o prezo base e o 100% de incremento.
- Incorporación á actividade agraria: A puntuación máxima deste punto será 40 puntos. Valorarase a creación de novas explotacións e a incorporación de persoas mozas.

- Aportación de terras ao proxecto: A puntuación máxima deste punto será 40 puntos para aquelas persoas que aporten ao proxecto terras xestionadas por elas mesmas. Asignaráselle a puntuación máxima a aquela persoa que aporte máis superficie, reducíndose proporcionalmente esta puntuación para as persoas que aporten cantidades inferiores.

CRITERIO ACREDITADO	PUNTOS TOTAIS
Complementariedade con outros proxectos de Aldea Modelo (máximo 60 puntos)	60
Orientación produtiva (máximo 60 puntos)	60
Proxectos con orientación produtiva principal	60
Proxectos con orientación produtiva secundaria	30
Ampliación da base territorial (máximo 60 puntos)	60
Produción ecolóxica (máximo 60 puntos)	60
Superficie (máximo 60 puntos)	60
Proxectos que abarquen a totalidade da superficie da aldea modelo	60
Proxectos que abarquen parte da totalidade da superficie da aldea modelo	proporcional
Continuidade con outras iniciativas de mobilidade de terras na mesma área (máximo 40 puntos)	40
Proximidade (máximo 40 puntos)	40
Persoas que residan na propia aldea	40
Persoas que residan no mesmo concello	20
Persoas que residan en concellos limítrofes	10
Prezo (máximo 40 puntos)	40
Incremento sobre o prezo base, pero inferior ao 100% de incremento	Proporcional
Incremento do 100% sobre o prezo base	40
Incorporación á actividade agraria (máximo 40 puntos)	40
Explotación de nova creación	20
Incorporación de persoa moza (home)	15
Incorporación de persoa moza (muller)	20
Aportación de terras ao proxecto (máximo 40 puntos)	40
Aportacións inferiores á máis alta.	Proporcional
Aportación máis alta en superficie	40

Criterios de desempate

1º criterio Segundo a seguinte orde de preferencia

Orde	Criterio
1	Complementariedade con outros proxectos de Aldea Modelo
2	Orientación produtiva
3	Produción ecolóxica
4	Ampliación da base territorial
5	Superficie
6	Aportación de terras ao proxecto
7	Proximidade
8	Continuidade con outras iniciativas de mobilidade de terras na mesma área
9	Prezo
10	Incorporación á actividade agraria

2º criterio Data de presentación da solicitude

